Η επινόηση μίας επιδημίας του Τζόρτζιο Αγκάμπεν

Μετάφραση: Δήμητρα Πουλιοπούλου

Εν όψει των ξέφρενων, παράλογων και εντελώς αναιτιολόγητων μέτρων έκτακτης ανάγκης για μία υποτιθέμενη επιδημία λόγω του κορονοϊού, επιβάλλεται να ξεκινήσουμε με τις δηλώσεις του Εθνικού Κέντρου Ερευνών (CNR) σύμφωνα με τις οποίες, όχι μόνο «δεν υπάρχει επιδημία SARS-CoV2 στην Ιταλία» αλλά, «βάσει των διαθέσιμων, έως σήμερα, επιδημιολογικών δεδομένων από δεκάδες χιλιάδες περιπτώσεις, η λοίμωξη προκαλεί ήπια/μέτρια συμπτώματα (ένα είδος γρίπης) στο 80-90% των περιστατικών. Το 10-15% μπορεί να εξελιχθεί σε πνευμονία, η οποία ωστόσο, έχει καλοήθη έκβαση στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων. Εκτιμάται ότι μόνο για το 4% των ασθενών απαιτείται εισαγωγή σε Μονάδα Εντατικής θεραπείας».

Εάν αυτά είναι τα δεδομένα, γιατί λοιπόν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οι αρμόδιες αρχές επιδιώκουν να εξαπλώνουν κλίμα πανικού χρησιμοποιώντας επί της ουσίας την κατάσταση εξαίρεσης για ολόκληρες περιφέρειες που προκαλεί σημαντικούς περιορισμούς στην κινητικότητα και αναστέλλει τη φυσιολογική λειτουργία στην καθημερινή ζωή και στην εργασία;

Δύο παράγοντες συμβάλουν στην επεξήγηση μίας τόσο δυσανάλογης δράσης. Κατ’αρχήν, επανεμφανίζεται η αυξητική τάση να χρησιμοποιείται η κατάσταση εξαίρεσης ως κανονικότητα προτύπου διακυβέρνησης. Το νομοθετικό διάταγμα, το οποίο εγκρίθηκε άμεσα από την κυβέρνηση, «για λόγους υγιεινής και δημόσιας ασφάλειας», συγκεκριμενοποιείται σε μία πραγματική στρατιωτικοποίηση «των δήμων και των περιφερειών όπου, τουλάχιστον ένα άτομο διαπιστώθηκε θετικό στον ιό ενώ δεν είναι γνωστή η πηγή μετάδοσης ή εν τούτοις, στις οποίες υπήρξε κρούσμα χωρίς να συνδέεται απαραίτητα με κάποιο άτομο προερχόμενο από μία πληγείσα περιοχή από την επιδημία του

ιού». Μία τόσο αόριστη και απροσδιόριστη φόρμουλα θα επιτρέψει την ταχεία επέκταση της κατάστασης εξαίρεσης σε όλες τις περιφέρειες, καθώς είναι σχεδόν αδύνατον να μην διαπιστωθούν επιπλέον περιστατικά και κάπου αλλού. Ας εξεταστούν οι σοβαροί περιορισμοί της ελευθερίας που προβλέπονται από το διάταγμα: α) απαγόρευση της απομάκρυνσης από το δήμο ή την πληγείσα περιοχή όλων των ατόμων που παρευρίσκονται στο δήμο ή στην περιοχή, β) απαγόρευση της εισόδου στο δήμο ή στην πληγείσα περιοχή, γ) αναστολή οποιασδήποτε μορφής διαδήλωσης ή πρωτοβουλίας, εκδήλωσης, συνάθροισης σε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο, όπως και της πολιτιστικής, αναψυχής, αθλητικής και θρησκευτικής, ακόμη κι αν πραγματοποιούνται σε κλειστούς δημόσιους χώρους, δ) αναστολή της λειτουργίας της προσχολικής εκπαίδευσης, των σχολείων κάθε κατηγορίας και βαθμίδας, όπως και των σχολικών δραστηριοτήτων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εξαίρεση τα προγράμματα κατάρτισης εξ' αποστάσεως, ε) αναστολή της δημόσιας λειτουργίας για το κοινό των μουσείων και λοιπών πολιτιστικών ιδρυμάτων και τόπων. Αναφέρεται στο άρθρο 101 του κώδικα για την πολιτιστική κληρονομιά και τις πολιτισμικές περιοχές του νομοθετικού διατάγματος της 22ης Ιανουαρίου του 2004, αρ. 42, καθώς και στην ισχύ των κανονιστικών διατάξεων για την ελεύθερη και δωρεάν πρόσβαση στα εν λόγω ιδρύματα και τόπους, στ) αναστολή όλων των εκπαιδευτικών εκδρομών, τόσο στην ενδοχώρα όσο και στο εξωτερικό, ζ) αναστολή των συλλογικών πτωχευτικών διαδικασιών και των εργασιών των δημόσιων υπηρεσιών, εκτός από την παροχή των βασικών και κοινής ωφέλειας υπηρεσιών, η) εφαρμογή του μέτρου της καραντίνας με την ενεργητική επιτήρηση μεταξύ των ατόμων που είχαν στενές επαφές με επιβεβαιωμένες περιπτώσεις της μεταδοτικής νόσου.

Η δυσαναλογία ότι, σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Ερευνών (CNR), πρόκειται για μία φυσιολογική γρίπη που δεν διαφέρει πολύ από εκείνες που επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο, είναι πασιφανής. Φαίνεται ότι, όταν εξαντληθεί η τρομοκρατία ως αιτία για τα έκτακτα μέτρα, η επινόηση μίας επιδημίας θα μπορούσε να προσφέρει ένα ιδανικό πρόσχημα για την επέκτασή τους πέρα από

κάθε όριο.

Ένας άλλος παράγοντας, εξίσου ανησυχητικός, είναι η επικράτηση του φόβου που έχει εξαπλωθεί κατάδηλα στην ατομική συνείδηση τα τελευταία χρόνια, ο οποίος μεταφράζεται σε μία πραγματική αναγκαιότητα για μαζικό πανικό και η επιδημία εξασφαλίζει ακόμη ένα ιδανικό πρόσχημα. Έτσι, σε ένα διεστραμμένο φαύλο κύκλο, ο περιορισμός της ελευθερίας που επιβάλλεται από τις κυβερνήσεις γίνεται αποδεκτός στο όνομα μίας επιθυμίας για ασφάλεια και έχει προκληθεί από τις ίδιες τις κυβερνήσεις που τώρα παρεμβαίνουν για να την ικανοποιήσουν.

26 Φεβρουαρίου 2020

Πηγή:
https://www.quodlibet.it/giorgio-agamben-l-invenzione-di-un-epidemia

---

Λέσβος: Εικόνες από το αβέβαιο μέλλον

Το παρόν κείμενο συντάχθηκε με σπουδή την ώρα που τα γεγονότα εξελίσσονται με καταιγιστικούς ρυθμούς τόσο στην Λέσβο όσο και στην Χίο.

Τα γεγονότα

Δευτέρα 24.02

Το μεσημέρι της Δευτέρας 24.02 διέρρευσε η πληροφορία ότι το πλοίο ΕΓ/ΟΓ «Πήγασος», ακινητοποιημένο από δήθεν βλάβη, επιτάχθηκε και φορτώθηκε 10 διμοιρίες, αύρες και εκσκαφείς, ενώ την ίδια ώρα το Blue Star Naxos άλλαξε αιφνίδια το δρομολόγιο του και φορτώθηκε και αυτό αντίστοιχες διμοιρίες

και οχήματα. Και τα δύο πλοία έκλεισαν τον πομπό που δείχνει τη θέση τους στο σύστημα διεθνούς ναυσιπλοΐας (AIS) για να μην είναι εντοπίσιμα στο marinetraffic.com. Στο άκουσμα της είδησης οι δύο δήμοι της Λέσβου απέκλεισαν το επιβατικό λιμάνι Μυτιλήνης, το εμπορικό λιμάνι καθώς και του Σιγρίου με απορριμματοφόρα και βαρέα οχήματα και το βράδυ στις 23.00 καλέστηκε συγκέντρωση στο επιβατικό λιμάνι από ΣΥΡΙΖΑ, ΚΚΕ και δημοτικές παρατάξεις όλου του πολιτικού φάσματος, η οποία αριθμούσε περί τα 1000-1500 άτομα όλου του πολιτικού φάσματος. Αρχικά επικρατούσε αμηχανία μεταξύ των συγκεντρωμένων καθώς συνυπήρχαν στον ίδιο χώρο άνθρωποι εντελώς άγνωστοι μεταξύ τους αλλά και γνωστοί- πολιτικοί εχθροί σε ιδιαίτερα πολωμένο κλίμα από τα τελευταία γεγονότα της πόλης ενώ δεν έλειψαν κι οι αντεγκλήσεις. Ο κόσμος περικύκλωσε την περίφραξη του λιμανιού και άρχισε να απειλεί την – ντόπια – διμοιρία ΜΑΤ. Μισή ώρα πριν την άφιξη του πλοίου οι διαδηλωτές έριξαν μέρος της περίφραξης, η αστυνομία επιτέθηκε με χημικά, και εκεί υπήρξε μια αμυδρή χωροταξική διαφοροποίηση: ΚΚΕ, ΣΥΡΙΖΑ και αντιφασιστικός συντονισμός Λέσβου από τη μια, αγανακτισμένοι πατριώτες και εθνικιστές από την άλλη και κόσμος πολύς που δεν εντασσόταν σαφώς με κάποια πλευρά. Με την άφιξη του πλοίου η αστυνομία επιτέθηκε εκ νέου, ανοίγοντας τον κλοιό και στη συνέχεια ενισχυμένη από τις διμοιρίες που αποβιβάστηκαν διέλυσε τη συγκέντρωση. Η πομπή των ΜΑΤ έφτασε στο σταυροδρόμι που οδηγεί στη θέση Καβακλή που σχεδιάζεται να χτιστεί το κέντρο κράτησης και συγκρούστηκε για λίγο με 1500 συγκεντρωμένους από το χωριό και πέρασε στον χώρο που πρόκειται να γίνουν τα έργα.

Τρίτη 25.02

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου έκλεισε τις υπηρεσίες της και το Εργατικό Κέντρο Λέσβου κήρυξε απεργία. Οι Λέσβιοι έκαναν δύο συγκεντρώσεις στους δρόμους που οδηγούν στον επιταγμένο χώρο, στη θέση Καράβα και στη θέση Διαβολόρεμα. Ταυτόχρονα, το ΚΚΕ έκανε διαδήλωση στην πόλη. Το μεσημέρι βγήκαν καλέσματα από Περιφέρεια, ΚΚΕ και αντιφασιστικό συντονισμό για κομβόι προς

Καράβα, όπως και έγινε. Τις απογευματινές ώρες συγκεντρώθηκαν χιλιάδες κόσμου από τις δύο πλευρές του δρόμου στον Καράβα και συγκρούστηκαν με την αστυνομία. Πολλές ομάδες βγήκαν από το δρόμο στο δάσος και συγκρούστηκαν σποραδικά. Με το που έπεσε η νύχτα η αστυνομία επιτέθηκε γενικευμένα και έσπασε τη συγκέντρωση. Ταυτόχρονα, στο Διαβολόρεμα ο κόσμος πραγματοποίησε καθιστική διαμαρτυρία η οποία διαλύθηκε με δακρυγόνα και μετετράπη σε συγκρουσιακή συγκέντρωση για λίγες ώρες.

Τετάρτη 26.02

Το πρωί της Τετάρτης βρίσκει την Μυτιλήνη με όλα τα καταστήματα και τις υπηρεσίες κλειστά. Πραγματοποιείται πανκοινωνική συγκέντρωση στην πλατεία Σαπφούς με την συμμετοχή 3.000 ανθρώπων και πορεία στη Γενική Γραμματεία Βορείου Αιγαίου και στη συνέχεια μαζικά κομβόι στα οδοφράγματα του νησιού. Στο Πέραμα Γέρας συγκέντρωση ανθρώπων κατευθύνεται σε ξενοδοχείο που φιλοξενούσε διμοιρίες και μπαίνουν στα δωμάτια λεηλατώντας τα και καίγοντας τα προσωπικά υπάρχοντα που βρίσκουν, μιμούμενοι την αντίστοιχη επίθεση σε ξενοδοχείο στη Χίο. Στο Διαβολόρεμα και στον Καράβα η βία αναβαθμίζεται με εμπρηστικές επιθέσεις, ενώ η αστυνομία προσπαθεί να ανακόψει την πρόσβαση στα μπλόκα, ανεπιτυχώς. Στον Καράβα τα ΜΑΤ υποχωρούν και ο κόσμος ανοίγει για να φύγουν με κατεύθυνση τη Μυτιλήνη. Κομβόι αυτοκινήτων τους ακολουθεί και δέχεται επίθεση λίγο πριν την είσοδο της πόλης, όπου οι κλούβες σταματάνε, ΜΑΤ αποβιβάζονται και επιτίθενται σε νέους σε μηχανές. Κόσμος μαζεύεται έξω από το στρατόπεδο Κυριαζή στην Παγανή όπου έχουν βρει καταφύγιο μερικές διμοιρίες και φημολογείται ότι και οι υπόλοιπες θα διανυκτερεύσουν εκεί. Σε μικρό χρονικό διάστημα ένα μεγάλο πλήθος επιτίθεται στην πύλη του στρατοπέδου γκρεμίζοντας τη και απειλώντας να μπει μέσα. Ο Περιφερειάρχης μεταβαίνει για να διαπραγματευτεί την ασφάλεια των αστυνομικών. Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, έξι διμοιρίες που επέστρεφαν από μπλόκα επιτέθηκαν με σφοδρότητα και διέλυσαν τη συγκέντρωση. Την ίδια περίπου ώρα διαρρέουν

πληροφορίες για πυροβολισμούς με κυνηγετικές καραμπίνες στους αστυνομικούς, 50 περίπου τραυματίες και σκάγια σε κλούβες. Ο πρωθυπουργός καλεί τον Περιφερειάρχη και τους Δημάρχους σε συνάντηση και ο εκπρόσωπος Τύπου διασκεδάζει τις εντυπώσεις λέγοντας πως θα γίνει μερική αποχώρηση της αστυνομίας, αφού ο στόχος να πάνε τα μηχανήματα στον τόπο του έργου επετεύχθη.

Η ταξική και κοινωνική σύνθεση του πλήθους

Ο κόσμος που κατεβαίνει στις κινητοποιήσεις είναι κυριολεκτικά το σύνολο των κατοίκων του νησιού, μέτοικοι εργαζόμενοι (εκπαιδευτικοί, εργαζόμενοι σε ΜΚΟ) και ξένοι εργαζόμενοι σε ΜΚΟ. ΟΙ πολιτικά οργανωμένες δυνάμεις που δρουν πρωτοβουλιακά στη Μυτιλήνη είναι η περιφερειακή παράταξη του Μουτζούρη, οι κομματικές του ΚΚΕ και του ΣΥΡΙΖΑ, οι εθνικιστές alt right «Ελεύθεροι Πολίτες» και ο Αντιφασιστικός Συντονισμός του Μπινείου, μια συνέλευση που συμμετέχουν άτομα από αυτοοργανωμένες συλλογικότητες του νησιού. Ανάλογα το μέρος, τοπικοί άρχοντες και σύλλογοι από χωριά συντονίζονται και δίνουν το δικό τους στίγμα στα μπλόκα, συνήθως ένα μίγμα εθνικισμού-αντιπολιτικού-αντιμπατσικού. Το ΚΚΕ έχει ισχυρή παρουσία εντός πόλης της Μυτιλήνης με όχι εχθρική διάθεση στις δυνάμεις αριστερότερά του, ενώ έχει και την πολιτική ηγεμονία στα μπλόκα του Μανταμάδου (Καράβας), φροντίζει πάντως να έχει διακριτή όπως πάντα παρουσία. Ανάμεσα στις οργανωμένες πρωτοβουλίες πλήθος κόσμου συμμετέχει χωρίς να είναι δυνατή η κατάταξή του στους μεν ή στους δε και αυτό δίνει μια συνεχή αίσθηση αμηχανίας και πολιτικής ρευστότητας. Χαρακτηριστικές ήταν οι πρώτες ώρες της συγκέντρωσης της Δευτέρας στο λιμάνι, όπου επικρατούσε μεγάλη καχυποψία μεταξύ του κόσμου σχετικά με το ποιος είναι τί και με ποιόν, ενώ δεν έλειψαν και απειλές μεταξύ αντιφασιστών και εθνικιστών. Στη συνέχεια της συγκέντρωσης υπήρξαν αντιδράσεις στα συνθήματα, όταν η μεν πλευρά φώναζε συνθήματα αλληλεγγύης στους πρόσφυγες και υπήρξαν χλιαρές αποδοκιμασίες από μερικούς. Ο εθνικός ύμνος ακούγεται σποραδικά στα μπλόκα από κάποιους και εκφωνείται ρατσιστικός και αντι-τουρκικός λόγος από αρκετούς, ειδικά στο

μπλόκο του Διαβολορέματος που οι περισσότεροι συμμετέχοντες είναι από χωριά παραδοσιακά δεξιά (Αγία Παρασκευή, Γέρα κ.α.). **Αντίστοιχα, σε διάφορα μπλόκα το «Λέσβος γη αντιφασιστική» και το «στρατόπεδα συγκέντρωσης ποτέ και πουθενά» δίνει τον τόνο.** Σε κάποια σημεία η πολιτική ταυτότητα των συγκεντρωμένων διακρίνεται και χωροταξικά και κάποιες φορές όχι, με την κατάσταση να θυμίζει κάτι μεταξύ Κερατέας, Σκουριών και Αγανακτισμένων. Σε όποιο σημείο και να βρίσκεσαι η εξέγερση ενάντια στην αστυνομική κατοχή έχει χαρακτηριστικά κατεπείγοντος που παραμερίζει διαφορές.

Σκέψεις εν θερμώ:

- Η εικόνα στη Μυτιλήνη είναι εικόνα από το μέλλον, ένα μέλλον που δεν χωράει τις πολιτικές ταυτότητες του σήμερα και δεν έχει γεννήσει τις πολιτικές κατηγορίες του αύριο. **Όπως και στα Κίτρινα Γιλέκα, είμαστε καταδικασμένοι να στηρίζουμε και να συμμετέχουμε με τον πιο διακριτό τρόπο σε αυτά κι ας μην μας αρέσει ότι συμμετέχουν πολιτικοί αντίπαλοί μας, γιατί όποιος δεν το κάνει χάνει την κοινωνική του νομιμοποίηση.**
- Υπάρχουν πτυχές του θέματος που είναι λουκούμι για την alt right και την ακροδεξιά γιατί πάει ένα βήμα παραπέρα από τον αριστερό-αντιεξουσιαστικό λόγο (απεγκλωβισμός – ανοιχτά σύνορα) μιλώντας για κλειστά σύνορα, απελάσεις και εξισλαμισμούς και είναι πιο θελκτικός στον αγανακτισμένο νησιώτη. Υπάρχουν όμως άλλες πτυχές (διαπλοκή παρατάξεων με κεντρική κυβέρνηση, αστυνομική βία) που αντίστοιχα μόνο οι κινηματικές δυνάμεις της αυτοοργάνωσης μπορούν να σταθούν συνεπείς.
- Ο πολιτικός χρόνος είναι εξεγερτικός: πολύ πυκνός και κάθε πρωτοβουλία μετράει. **Καθήκον του κινήματος είναι να στηρίξει άφοβα και τολμηρά τον αγώνα των νησιωτών ενάντια στα κέντρα κράτησης, που είναι αγώνας όλων με δυναμικές δράσεις.** Ο ριζοσπαστικός χώρος της Λέσβου δίνει τη δική του πολιτική μάχη για την επόμενη ημέρα με τις δικές του δυνάμεις και αδυναμίες. Αφενός,

χαρακτηρίζεται από συσσωρευμένη πολιτική εμπειρία των κινητοποιήσεων της περασμένης δεκαετίας, ενωτικό κλίμα και δυνατά αντανακλαστικά στο δρόμο. Από την άλλη, τώρα μοιάζει να φεύγει από το κινηματικό μούδιασμα της εποχής ΣΥΡΙΖΑ, ενώ η γείωση του με τους ντόπιους είναι προβληματική καθώς η σύνθεσή του εν πολλοίς απαρτίζεται από μέτοικους και φοιτητές. Η συμμετοχή στα οδοφράγματα ανοίγει διαύλους με τη ντόπια νεολαία και είναι πολύ πιθανό το χάσμα εντοπιότητας να αρθεί.

- Από ό,τι θα φαίνεται το πολιτικό ζήτημα θα πολωθεί σε άλλη βάση, αυτή της δημιουργίας κέντρων κράτησης στα ξερονήσια των Τοκμακίων ή στην πολιτική ήττα της κυβέρνησης και των κέντρων κράτησης ως τέτοιων. Έμμεσα, ο πολιτικός ανταγωνισμός αφορά και την ανάδυση του alt-right χώρου που οργανώνεται εκτός Νέας Δημοκρατίας και Χρυσής Αυγής και βρίσκει έρεισμα στα νησιά, πιο έντονα στη Χίο, λιγότερο στη Λέσβο. Σε μια συγκυρία που η επιθετική τακτική της κυβέρνησης βρίσκει συνεχώς αναχώματα, είναι μια κρίσιμη στιγμή που η αδράνεια δεν είναι επιλογή.

Γιάννης Κ. μέλος της Συνέλευσης Βάσης Εργαζομένων ΜΚΟ Λέσβου

Φωτορεπορτάζ: Συγκέντρωση ενάντια στον σκοταδισμό στα Γιάννενα

Στις 22/2 και ώρα 18.00, ενώσεις πολυτέκνων, απόστρατων αξιωματικών και λοιπών παρεμφερών σωματείων, κοινώς ο εσμός που αντάμωσε στα συλλαλητήρια για το Μακεδονικό, διοργάνωσε στα Γιάννενα ημερίδα της κίνησης «Αφήστε με να ζήσω», υπό την

αιγίδα μάλιστα της Μητρόπολης Ιωαννίνων. Μία κίνηση που ζητά ευθαρσώς τον δραστικό περιορισμό του δικαιώματος στην άμβλωση.

Το εν λόγω κίνημα, δεν είναι παρά μία ακόμη έκφανση του ακραία συντηρητικού λόγου που έχει κάνει δειλά την εμφάνιση του στον δημόσιο λόγο, σε μία ευνοϊκή για αυτούς συγκυρία μετά την εκλογική επικράτηση της Νέας Δημοκρατίας. Ο λόγος τους, βαθιά αντιδραστικός, εκφράζει την αναβίωση της μετεμφυλιακής εθνικοφροσύνης του εθνικού κορμού που θέλει την γυναίκα σπίτι, να γεννάει προς όφελος του Έθνους – Κράτους. Οι διοργανωτές, φρόντισαν όλες τις προηγούμενες ημέρες να προωθήσουν την εκδήλωση με φυλλάδια και αφίσες, διαφημιστικό υλικό που στην συντριπτική του πλειοψηφία διανεμήθηκε μέσω πρακτορείων ενώ προεξέχον στέλεχος της διοργάνωσης προωθούσε την εκδήλωση μέσω της εκπομπής του στο δημοτικό ραδιόφωνο Ιωαννίνων. Με όλες τις διασυνδέσεις της εκκλησίας και τόση καμπάνια, η εκδήλωσε τελικά πραγματοποιήθηκε μόνο χάρις στην παρουσία τεσσάρων (!) διμοιριών της αστυνομίας.

Ανταποκρινόμενες άμεσα στην πρόκληση που έθεσε η σκοταδιστική αυτή εκδήλωση, συλλογικότητες της πόλης κάλεσαν σε συγκέντρωση έξω από την Ακαδημία, την ώρα της εκδήλωσης.Κατά τις 16.30 περίπου πενήντα άτομα επιχείρησαν να εισέλθουν στον προαύλιο χώρο της Ακαδημίας, για να απομακρυνθούν από τις δυνάμεις της αστυνομίας προς την Λ. Δωδώνης. Η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε πάντως κανονικά με πάνω από διακόσια άτομα που στη συνέχεια πραγματοποίησαν πορεία προς το κέντρο της πόλης. Στο κάλεσμα που είχαν απευθύνει ο Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Αλιμούρα η Χειρονομία – Αντιεξουσιαστική Κίνηση και η συνέλευση ενάντια την πατριαρχία Corpus Rebellis ανταποκρίθηκαν, η νΚΑ, το ΣΕΚ και άτομα από διάφορες άλλες συλλογικότες του αντιεξουσιαστικού χώρου και της Αριστεράς. Εντός της Ακαδημίας εισήρθαν κυρίως παπάδες, υπέργηροι άνθρωποι, υπερσυντηρητικοί της πόλης και λοιποί θλιβεροί τύποι, με αποκορύφωμα μια ομάδα παιδιών (του κατηχητικού εικάζουμε) που οδηγήθηκαν εκεί από ανθρώπους της εκκλησίας.

Να τονίσουμε πως οι διοργανωτές της εκδήλωσης δεν παραλείπουν

να τονίζουν την σύνδεση τους με το κίνημα Pro-Life, που αναπτύχθηκε ραγδαία στους κόλπους της ευαγγελικής Δεξιάς στις ΗΠΑ κατά την δεκαετία του ’80 και είναι υπεύθυνο όχι μόνο για το κλείσιμο δεκάδων κλινικών αμβλώσεων αλλά μέχρι και για δολοφονίες γιατρών. Συνεπώς οποιαδήποτε εμφάνιση αντίστοιχης κίνησης στην Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπιστεί και να ανακοπεί άμεσα.

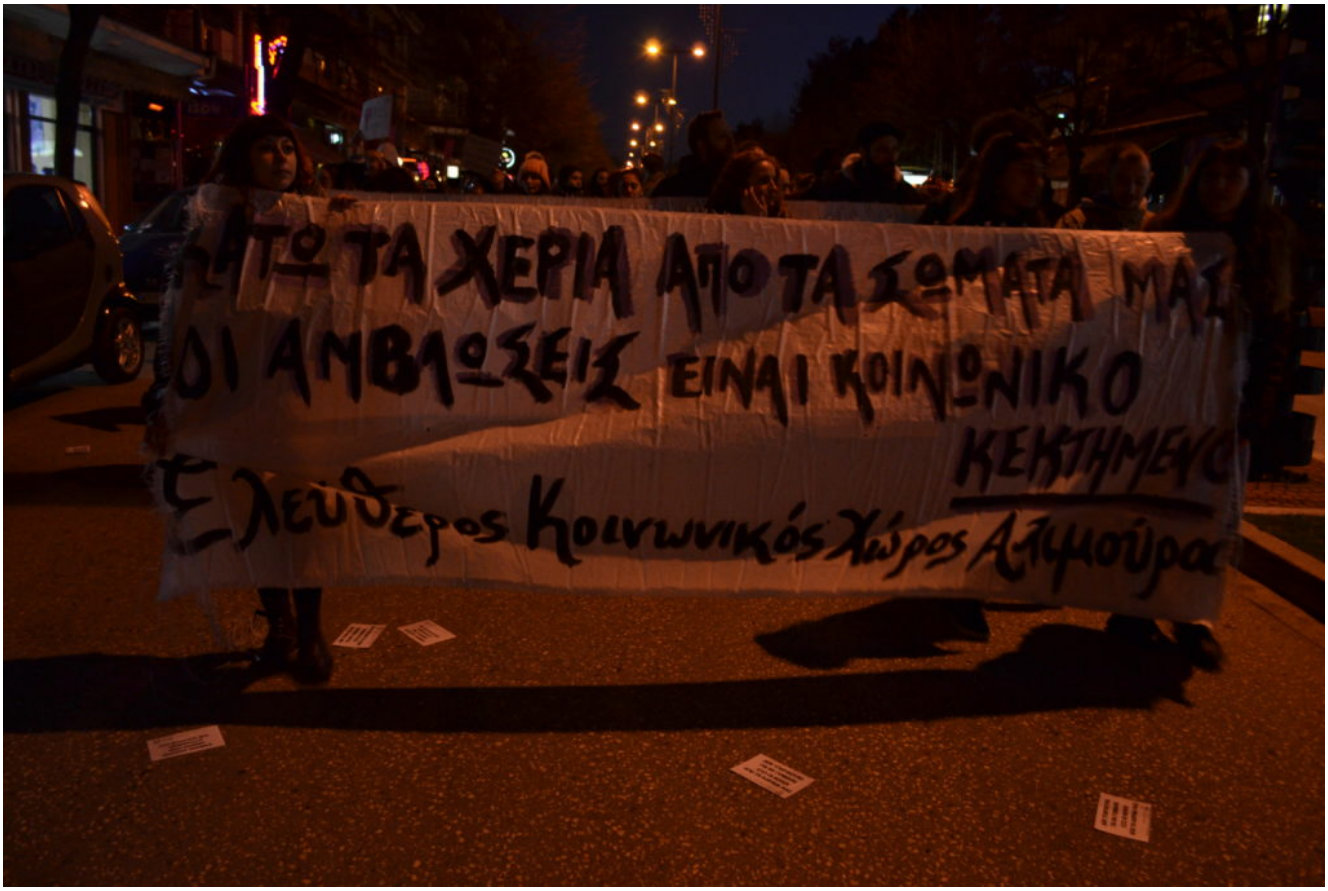
ΑΠΟ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΜΑΣ
ΟΙ ΑΜΒΛΟΨΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ
Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Απομόρας

ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΗΧΑΝΕΣ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΟΣ
ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΑΜΒΥΣΣΙΝΑΙ
Α ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥ

ΤΟΝ ΛΟΓΟ ΓΙΑ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ
ΤΟΝ ΕΧΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ
ΣΤΟ ΔΙΑ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΣ
Corpus
Rebelis

ΤΗΝ ΕΧΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ
ΣΤΟ ΔΙΑΟΛΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΚΕΚΤΗΜΑ

ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΜΑΣ
ΟΙ ΑΜΒΙΩΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ
ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ
Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Αλμυρού

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
POLICE

ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΤΟ ΣΩΜΑ
ΣΦΑΞΕ ΚΑΙ ΚΛΟΤΣΙΕΣ
ΣΕ

ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ
ΑΠΟ ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΜΑΣ
ΔΕΝ ΣΙΩΠΟΥΜΕ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

super market
ΜΕ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ
Παλεύουμε-Διεκδικούμε-Απεργούμε
Κίνηση για την Απεργιακή 8 Μάρτη

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ
ΕΙΣΟΔΟΣ
ΣΚΥΛΩΝ

Από τον Χομεϊνί στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο

Το παρακάτω άρθρο είναι μία οφειλόμενη απάντηση στην Λαμπρινή θωμά και το άρθρο της «Από τον Κροπότκιν στο Ιράν», το οποίο δημοσιεύθηκε στις 9/1/20 στο ThePressProject (Σύνδεσμος για το άρθρο: https://thepressproject.gr/apo-ton-kropotkin-sto-iran/)

του Βασίλη Γεωργάκη

Ας ξεκινήσουμε με μία παραδοχή: η εμπλοκή του εργατικού και ευρύτερα του κινήματος για την κοινωνική χειραφέτηση με την γεωπολιτική είναι σχεδόν τόσο παλιά όσο το ίδιο το κίνημα. Από την εποχή που οι Μαρξ και Ένγκελς έβλεπαν στην Τσαρική Ρωσία τον μεγάλο εχθρό της Επανάστασης, εξαιτίας της εμπλοκής της στα γεγονότα της Ουγγαρίας το 1848-49, μέχρι τον Μπακούνιν και την χιμαιρική του ανάμειξη με το κίνημα για την ιταλική ενοποίηση που τον έφερε με πλάγιο τρόπο μέχρι και σε επαφή με τις αλυτρωτικές επιδιώξεις του Όθωνα,[1] αλλά και τους Γαριβαλδινούς εθελοντές που συμμετείχαν με ενθουσιασμό στον γελοίο Ελληνο-Τουρκικό πόλεμο του 1897, σοσιαλιστές και αναρχικοί, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, έβλεπαν τα συμφέροντα της κοινωνικής επανάστασης να συμπλέκονται με την τύχη γεωπολιτικών ανταγωνισμών.

Ο πόλεμος ο οποίος άλλαξε τα δεδομένα οριστικά, ήταν ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος. Η αναπόφευκτη αυτή σύγκρουση ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής δοκίμασε σε τέτοιο βαθμό την συνοχή του εργατικού κινήματος, που τελικά κατέληξε στην διάσπαση της πανίσχυρης Δεύτερης Διεθνούς και άνοιξε τον δρόμο για την Ρωσική Επανάσταση και την δημιουργία της Τρίτης Διεθνούς.

Και να ‘μαστε σήμερα, πάνω από έναν αιώνα μετά, να βλέπουμε να

ανασύρονται πολιτικά κείμενα της περιόδου, ως επιχειρήματα υποστηρικτικά για θέσεις σχετικές με την σημερινή γεωπολιτική πραγματικότητα.

Διαβάζουμε σήμερα ως επίκαιρο, το Μανιφέστο των 16 αναρχικών, με το οποίο το 1916 εξέχουσες προσωπικότητες του αναρχικού κινήματος, μεταξύ των οποίων ο Κροπότκιν, υπερθεμάτιζαν την συμμετοχή στο σφαγείο του Α' Παγκοσμίου ενάντια στον πρωσικό μιλιταρισμό. Μεταξύ άλλων, η αρθρογράφος αναφέρει πως:

Όχι μόνο για τον Κροπότκιν, αλλά και για την Αριστερά παλαιότερων εποχών πολλά από αυτά ήταν αυτονόητα, και τα σημερινά διλήμματα ακατανόητα, όπως και ο ισαποστακισμός («Μα καλά, πρέπει να είμαι σώνει και καλά με τις ΗΠΑ ή με τους Μουλάδες;»).

Εδώ είναι αναγκαίες πολλές απαντήσεις.

Το γεγονός πως για τον Κροπότκιν κάποια πράγματα ήταν ξεκάθαρα, δεν δεσμεύει, όπως δεν δέσμευσε και τότε το αναρχικό κίνημα. Ο Κροπότκιν, εκτός από μία πραγματικά σεπτή μορφή του κινήματος, υπήρξε ένας άνθρωπος της εποχής του. Ένας άνθρωπος λίγο ή πολύ δέσμιος αξιωμάτων που σήμερα είναι – η θα έπρεπε να λογίζονται ως – ξεπερασμένα. Η ιδέα πως ένα κράτος, είτε αυτό ήταν η Ρωσία είτε η Γερμανία, μπορεί να χαλιναγωγήσει την κοινωνική επανάσταση δεν άνηκε αποκλειστικά στον Κροπότκιν, αλλά χρονολογείται τουλάχιστον από την εποχή των Μαρξ και Ένγκελς. Άλλωστε ακριβώς τέτοιου τύπου επιχειρηματολογία χρησιμοποίησε ο Κάουτσκι δικαιολογώντας την γερμανική εμπλοκή στον πόλεμο, προβάλλοντας με την σειρά του την Ρωσία ως τον μεγάλο αντίπαλο του εκδημοκρατισμού και της κοινωνικής χειραφέτησης, κερδίζοντας με το σπαθί του την περιφρόνηση και το μένος του Λένιν. Πέραν τούτου ο Κροπότκιν δεν εξέφρασε σε καμία περίπτωση το σύνολο του αναρχικού κινήματος, η συντριπτική πλειοψηφία του οποίου στάθηκε επικριτικά απέναντι στο κείμενο των 16.[2]

Όσον αφορά την Αριστερά, ποιες ήταν οι εποχές όπου τέτοια

διλήμματα ήταν ακατανόητα; Αν μιλάμε για τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, τότε η αρθρογράφος διαπράττει βαρύτατο σφάλμα – επειδή όμως θεωρούμε πως έχει γνώση των πραγμάτων, θα λέγαμε πως επιλέγει να μην αναφερθεί στην γενναία στάση του Λένιν και των λιγοστών συντρόφων του, οι οποίοι κόντρα στον πατριωτικό πυρετό που σάρωσε την Ευρώπη και τα Σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, στάθηκαν στο ύψος των περιστάσεων, ερμηνεύοντας ορθά τον πόλεμο ως μία ιμπεριαλιστική σύγκρουση που δεν είχε τίποτα να προσφέρει στην εργατική τάξη.

Δεν μπορούμε σήμερα να περιφέρουμε διακηρύξεις περασμένων εποχών, αγνοώντας τα γεγονότα που τις διέψευσαν: **οι φλόγες της Επανάστασης που σάρωσαν την Τσαρική Ρωσία άναψαν όταν κάποιοι λίγοι επαναστάτες αρνήθηκαν να πάρουν μέρος σε έναν πόλεμο που στην πραγματικότητα δεν τους αφορούσε.** Ισαποστακισμός; Φαντάζομαι θεωρούνταν ως τέτοιος από τους Κάουτσκι της εποχής.

Στα σημερινά, στα οποία τόσο χοντροκομμένα μας παραπέμπει η αρθρογράφος, η άρνηση μας να ταυτίσουμε την υπόθεση της κοινωνικής χειραφέτησης με την μοίρα ενός άθλιου, θεοκρατικού καθεστώτος δεν σημαίνει πως δεν αναγνωρίζουμε τον ρόλο γκάνγκστερ που ΗΠΑ και ΝΑΤΟ παίζουν τόσα χρόνια στην Μέση Ανατολή, στα Βαλκάνια και στην Λατινική Αμερική.

Ο αντιεξουσιαστικός χώρος στην Ελλάδα έχει αναφερθεί με συνέπεια στον καταστροφικό ρόλο ΗΠΑ, ΝΑΤΟ και ΕΕ, που με τις πολιτικές τους εξαθλιώνουν και αφανίζουν κοινωνίες ολόκληρες, με πρόσφατο παράδειγμα την Συρία. Αυτό που δεν κάνει ο αντιεξουσιαστικός χώρος είναι να υιοθετήσει την μανιχαϊστική θέαση του κόσμου που μάλλον η αρθρογράφος υιοθετεί, σύμφωνα με την οποία «κάθε εχθρός των ΗΠΑ είναι άξιος υποστήριξης». Ο Ψυχρός Πόλεμος τελείωσε, η ΕΣΣΔ κατέρρευσε, οι διεθνείς σχέσεις είναι κάπως πιο περίπλοκες από όσο μπορεί να φάνταζαν πριν 40 και 50 χρόνια.

> *Εν ολίγοις, δεν πρόκειται να δούμε ποτέ ως συνοδοιπόρους και συναγωνιστές μακελάρηδες σαν τον Μιλόσεβιτς, τον Καντάφι, τον Άσσαντ και τον Σουλεϊμάνι.*

Οι συνοδοιπόροι μας είναι αυτοί που για εβδομάδες διαδήλωναν στους δρόμους της Τεχεράνης, η φωνή των οποίων πνίγηκε για μία ακόμη φορά εξαιτίας της τρομοκρατικής ενέργειας των ΗΠΑ. Ανθρώπων που δεν διαδήλωναν «για να βάλουν μίνι» όπως αναφέρει χυδαία η αρθρογράφος, αλλά που διαμαρτύρονταν για την ανεργία, τον πληθωρισμό και γενικώς όλα αυτά που προκαλεί ο Καπιταλισμός – ω ναι, το Ιράν δεν είναι κάποια λαϊκή δημοκρατία.

Συνοδοιπόροι μας επίσης είναι αυτοί που βγήκαν στους δρόμους στις ΗΠΑ, διατρανώνοντας την αντίθεση τους σε μία διαφαινόμενη νέα πολεμική περιπέτεια στην Μέση Ανατολή. Όμοια με το Ιράν, και στις ΗΠΑ, η δολοφονία Σουλεϊμάνι, έρχεται να θέσει σε δεύτερη μοίρα τόσο τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Ντόναλντ Τραμπ, όσο και να μετατοπίσει τον πολιτικό λόγο προς την εξωτερική πολιτική, σε μία προεκλογική περίοδο όπου το ενδιαφέρον φαινόταν να επικεντρώνεται σε κοινωνικά ζητήματα, όπως η υγεία, η εκπαίδευση και η εξαθλίωση της αμερικανικής εργατικής τάξης.

Όπως το 1914, έτσι και το 2020, εμείς επιλέγουμε τον δρόμο των αγώνων, της ελευθερίας, της άμεσης δημοκρατίας και της κοινωνικής χειραφέτησης – ούτε τον δρόμο της αστικής δημοκρατίας των πολυεθνικών ούτε αυτόν των μουλάδων και των πολεμόχαρων στρατιωτικών.

Γιατί η κοινωνική χειραφέτηση δεν περνάει από κανέναν από αυτούς τους δρόμους.

[1] Βλ. Αντώνης Λιάκος, *Η Ιταλική Ενοποίηση και η Μεγάλη Ιδέα*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1985

[2] Συλλογικό, *Οι Αναρχικοί στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο*, Ανατρεπτικές Εκδόσεις, 2018

Το αφήγημα East Med και η απόπειρα συντήρησης του στάτους κβο στο Κυπριακό

του Γρηγόρη Ιωάννου*

Το αφήγημα του East Med, μετά και την υπογραφή της διακρατικής συμφωνίας Ελλάδας-Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ στις 2/2/2020, μπήκε πλέον με τον πιο επίσημο τρόπο στο προσκήνιο σε σχέση με τα ενεργειακά και τους ανταγωνισμούς στην Ανατολική Μεσόγειο. Το ότι ο East Med είναι αυτή τη στιγμή, με τα δεδομένα που έχουμε μπροστά μας, ένα οικονομικά μη βιώσιμο πρότζεκτ δεν είναι το πιο σημαντικό ζήτημα. Ούτε οι τεχνικές δυσκολίες, το υψηλό κόστος κατασκευής, οι ανεπαρκείς ποσότητες φυσικού αερίου και η στόχευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων είναι κρίσιμες παράμετροι σε πολιτικό επίπεδο. Αυτά τα δεδομένα που καθιστούν το όλο πρότζεκτ παράλογο και μη ρεαλιστικό, και που επισημαίνονται από τους πλείστους σοβαρούς αναλυτές, δεν επαρκούν να εξηγήσουν ούτε το τι είναι ο East Med ούτε το γιατί προωθείται.

Ο East Med δεν είναι ένα ενεργειακό πρότζεκτ, ούτε καν αυστηρώς ομιλούντες ένα γεωπολιτικό σχέδιο. Είναι πρώτα από όλα ένα αφήγημα που εξυπηρετεί πρόσκαιρα πολιτικά συμφέροντα των κυβερνήσεων Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας. Η ιδέα του East Med αναπτύχθηκε με υπόβαθρο την ένταση στις σχέσεις Τουρκίας και Ισραήλ στις αρχές της δεκαετίας του 2010 και την αυξανόμενη ένταση στις σχέσεις Ρωσίας-Δύσης που επέφερε το Ουκρανικό και το Συριακό. Με κάποια αρχική ενθάρρυνση από κύκλους στις ΗΠΑ και κάποια ευρωπαϊκά κονδύλια τέθηκε προς διερεύνηση η πιθανότητα ενός σεναρίου εναλλακτικής

τροφοδότησης της Ευρώπης με φυσικό αέριο. Ενώ όμως η ένταση στις σχέσεις Ρωσίας-Δύσης και Τουρκίας-Ισραήλ αποκλιμακώθηκε σε κάποιο βαθμό τα τελευταία χρόνια, και ενώ η κλιματική αλλαγή σήμανε πλέον πλανητικό συναγερμό θέτοντας σε αμφισβήτηση την συνέχιση της χρήσης ορυκτών καυσίμων σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, αντί η σκέψη για ένα επιπρόσθετο αγωγό φυσικού αερίου να εγκαταλειφθεί, αντίθετα αναβαθμίστηκε ως το βασικό σενάριο.

> *Και για τις 3 κυβερνήσεις, Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας, ο East Med αποτελεί μια επικοινωνιακή επιτυχία που τις βοηθά να ενισχύσουν την εικόνα τους στην κοινή γνώμη των χωρών τους και να μετατοπίσουν την προσοχή από τρέχοντα εσωτερικά ζητήματα.*

Για την κυβέρνηση Νετανιάχου, τον γεωπολιτικά ισχυρό παίχτη, μοναδικό -εκ των 3 κρατών- ιδιοκτήτη ενός μικρού κοιτάσματος φυσικού αερίου και δημιουργό του όλου αφηγήματος, ένα σημαντικό ζήτημα είναι οι υποθέσεις διαφθοράς για τις οποίες ο Νετανιάχου βρίσκεται ήδη υπό δίωξη. Σε επίπεδο κράτους, το Ισραήλ θεωρεί ότι με τον East Med ως κεντρικό σενάριο θα μπορέσει να διαχειριστεί πιο αποτελεσματικά την ανταγωνιστική του σχέση με την Τουρκία και φυσικά θα συνεχίσει την υφιστάμενη πολιτική αποκλεισμών και περιθωριοποίησης των Παλαιστινίων. Το ελληνικό κράτος από την άλλη, με σειρά ανοιχτών ζητημάτων με την Τουρκία τα οποία δεν τολμά να διαπραγματευτεί και να συμβιβαστεί με το γειτονικό της κράτος, βλέπει τα τελευταία χρόνια με αφορμή την επιδείνωση των σχέσεων Τουρκίας – Δύσης ευκαιρίες μεταβολής των συσχετισμών στην περιοχή. Το αφήγημα του East Med ανεβάζει τους τόνους και λειτουργεί έτσι αποτρεπτικά στην προοπτική διαπραγμάτευσης συμβιβαστικών λύσεων στα ελληνοτουρκικά. Κλειδί στο να μην εξομαλυνθούν οι ελληνο-τουρκικές σχέσεις παραμένει βέβαια η διατήρηση του Κυπριακού άλυτου.

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη, παρά το ότι άφησε να νοηθεί μετά την εκλογή Ακιντζί στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας το

2015 ότι θα μπορούσε να προχωρήσει σε λύση του Κυπριακού, ήδη από το τέλος του 2016 απέκλεισε εμφαντικά αυτή την προοπτική οδηγώντας σε κατάρρευση τις συνομιλίες και από τότε κάνει ό,τι είναι δυνατόν για να θάψει την όποια πιθανότητα προς αυτή την κατεύθυνση. Πέρα από τον μικρο-μεγαλισμό που διαχρονικά διέπει τους σχεδιασμούς της ελληνοκυπριακής ελίτ που μονοπωλεί την εξουσία στην Κυπριακή Δημοκρατία, το αφήγημα του East Med λειτουργεί και ως νομιμοποιητικός μηχανισμός για την συντήρηση του στάτους κβο στο Κυπριακό. Ενώ το φυσικό αέριο υποτίθεται θα λειτουργούσε ως καταλύτης για μια συμβιβαστική λύση στο Κυπριακό όπως λεγόταν στις αρχές της δεκαετίας του 2010, σήμερα μετατράπηκε σε εργαλείο παρεμπόδισης της. Μάλιστα ο Νίκος Αναστασιάδης έφτασε να δηλώνει σε δημοσιογραφική διάσκεψη (6/11/2018) ότι οι Τουρκοκύπριοι θα μπορούσαν να μπλοκάρουν τον East Med και άρα δεν θα έπρεπε να απαιτείται η θετική τ/κ ψήφος σε επίπεδο ομοσπονδιακής κυβέρνησης μιας Ενωμένης Κύπρου. Αυτό, πέραν από αμφισβήτηση της πολιτικής ισότητας των δυο κοινοτήτων στην λήψη αποφάσεων πάνω στην οποία κτίστηκε η Κυπριακή Δημοκρατία το 1959 και πάνω στην οποία θα εδραζόταν και η επανίδρυση της ως ομοσπονδία, υποδήλωσε και κάτι άλλο: ότι η διαχείριση του φυσικού αερίου στην περιοχή γύρω από την Κύπρο δεν αφορά τους Τουρκοκυπρίους.

> *Η διατήρηση του στάτους κβο στο Κυπριακό όμως, η οποία εξυπηρετείται με την ένταση που συνοδεύει τους ανταγωνισμούς για τα ενεργειακά στην Ανατολική Μεσόγειο τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά σε επίπεδο ελληνοκυπριακής κοινής γνώμης, δεν είναι απλά υπόθεση των ελληνοκυπρίων.*

Η Τουρκία έχει και την στρατιωτική ισχύ και την διεθνή πολιτική κατανόηση και επαρκή νομικά ερείσματα με τα οποία μπορεί να μεταβάλει καταστάσεις στην Κύπρο και να αντιμετωπίσει απόπειρες αποκλεισμού της από το ενεργειακό παιχνίδι στην Ανατολική Μεσόγειο. Ήδη από τις αρχές του 2018 έχει ουσιαστικά μπλοκάρει το ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας με την εκδίωξη της Ιταλικής εταιρείας ΕΝΙ από αδειοδοτημένο οικόπεδο στα νοτιοανατολικά της Κύπρου

ενώ το 2019 προχώρησε σε δική της γεώτρηση στα νοτιοδυτικά της Κύπρου με σχεδόν ανύπαρκτες διεθνείς αντιδράσεις. Η Τουρκία πέραν από μεγάλη χώρα με μεγάλο πληθυσμό και μεγάλη ακτογραμμή είναι επίσης σήμερα μια ενισχυμένη περιφερειακή δύναμη και αυτό τυγχάνει διεθνούς αναγνώρισης. Το «στρίμωγμα της Τουρκίας» που υπονοείται ή λέγεται στη δημόσια συζήτηση στην Ελλάδα και στην ελληνοκυπριακή κοινότητα μπερδεύει την επιθυμία με την πραγματικότητα. Στην ουσία το αφήγημα του East Med, ως ρητή δήλωση παράκαμψης της Τουρκίας από τα ενεργειακά της περιοχής, ουσιαστικά σηκώνει τον πήχη του ανταγωνισμού και διευρύνει το εύρος του διεθνώς κατανοητού ή ανεχτού πεδίου δράσης της Τουρκίας.

Το αφήγημα του East Med με άλλα λόγια είναι ένας τυχοδιωκτισμός που κουβαλά το ρίσκο της στρατιωτικής έντασης, μέσα από την κούρσα εξοπλισμών που υποθάλπει, χωρίς να ενέχει καμιά θετική προοπτική. Αν η εξόρυξη των υδρογονανθράκων απειλεί το περιβάλλον, η στρατιωτικοποίηση των ανταγωνισμών βάζει και την πολεμική σύρραξη στο φόντο. Ο κίνδυνος αφορά όλους τους λαούς της περιοχής αν δεν υπάρξουν ανατροπές στους υφιστάμενους σχεδιασμούς. Η Κύπρος, σε τέτοια περίπτωση λόγω εύθραυστων ισορροπιών, ιστορίας και γεωγραφίας θα βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα.

*Ο Γρηγόρης Ιωάννου είναι πολιτικός κοινωνιολόγος και συγγραφέας του βιβλίου «ο Ντενκτάς στον νότο: η κανονικοποίηση της διχοτόμησης στην ελληνοκυπριακή πλευρά», Εκδόσεις Ψηφίδες 2019.

Εξορυκτισμός, Κλιματική

Αλλαγή και Κοινωνική Οικολογία

του Αναστάση Τ.

Από τα τέλη του Ιουλίου έχουν ξεσπάσει πυρκαγιές σε όλη την Αυστραλία, οι οποίες έχουν κάψει 14,5 εκατομμύρια στρέμματα, έκταση ίση με περίπου 8.218.413 γήπεδα ποδοσφαίρου. Λόγω των πυρκαγιών, τουλάχιστον 23 άνθρωποι έχουν χάσει την ζωή τους, πολλοί αγνοούνται, ενώ εκατοντάδες χιλιάδες εγκατέλειψαν τις περιοχές όπου ζούσαν για να γλιτώσουν από την πύρινη λαίλαπα. Ακόμα, πάνω από 500 εκατομμύρια ζώα έχουν χάσει τη ζωή τους, με κάποια είδη ζώων και φυτών τα οποία υπήρχαν μόνο στην Αυστραλία πολύ πιθανόν να έχουν εξαφανιστεί. Διάφορες κωμοπόλεις τυλίχτηκαν στις φλόγες, ενώ στο Σύδνεϋ η ρύπανση του αέρα, κυρίως λόγω του καπνού που δημιούργησαν οι πυρκαγιές, είναι 11 φόρες πάνω από τα όρια του επικίνδυνου και ο αέρας της Καμπέρα (πρωτεύουσα της Αυστραλίας) την Πρωτοχρονιά είχε την μεγαλύτερη ρύπανση παγκοσμίως.

Σύδνεϋ 10/12

Ενώ οι πυρκαγιές στην Αυστραλία ήταν ένα φαινόμενο το όποιο παρουσιαζόταν κάθε χρόνο, αυτές των τελευταίων ετών είναι πέραν του κανονικού, με επιστήμονες να τις χαρακτηρίζουν ως “Αρμαγεδώνα”. Ειδικότερα, θεωρούν ότι η περίοδος των πυρκαγιών έχει μεγαλώσει κατά 2 με 4 μήνες ενώ βασικός, αλλά όχι μοναδικός λόγος, είναι η ανθρωπογενής κλιματική αλλαγή, για την οποία είναι υπεύθυνη, σύμφωνα με την NASA, και η καύση ορυκτών καυσίμων. Το προηγούμενο έτος στην Αυστραλία ήταν το πιο θερμό και ξηρό που έχει καταγραφεί (με μέγιστη θερμοκρασία τους 49,9 βαθμούς Κελσίου) και με την ετήσια θερμοκρασία να είναι 1,5 βαθμό Κελσίου πάνω από όσο ήταν κατά μέσο όρο μεταξύ του 1960 και 1990, σύμφωνα με το Γραφείο Μετεωρολογίας της Αυστραλίας.

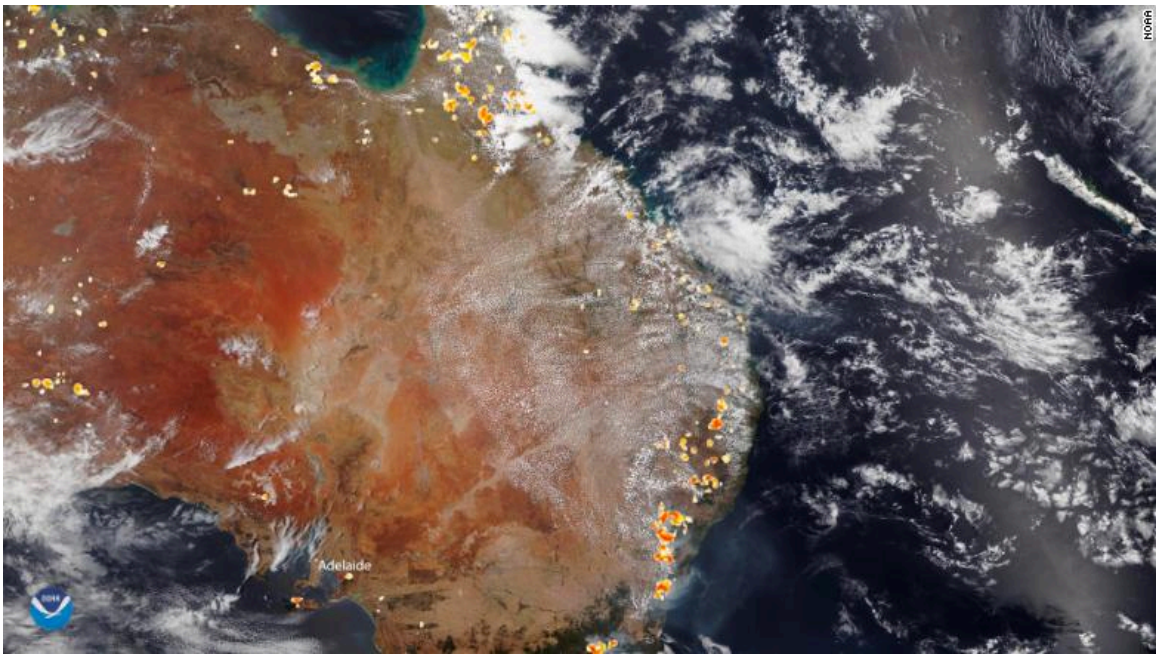

Φωτογραφία από δορυφόρο

Για την ανάγκη λήψης μέτρων πρόληψης των πυρκαγιών αλλά και άμεσης δράσης κατά της κλιματικής αλλαγής είχαν μιλήσει τα συνδικάτα των Πυροσβεστών. Η κυβέρνηση όμως δεν τα άκουσε. Μάλιστα, ενώ η Αυστραλία τυλιγόταν στις φλόγες, ο πρωθυπουργός Scott Morrison έκανε διακοπές στην Χαβάη και αναγκάστηκε να επιστρέψει μετά από την κοινωνική κατακραυγή. Η αδιαφορία της κυβέρνησης δεν είναι κάτι καινούριο: από το 1996 οι

συντηρητικές κυβερνήσεις της χώρας αρνούνται την ύπαρξη της κλιματικής αλλαγής και δεν έχουν εφαρμόσει τις διεθνείς συμφωνίες για την αποτροπή της. Σήμερα η Αυστραλία είναι παγκοσμίως ο μεγαλύτερος εξαγωγέας άνθρακα και φυσικού αέριου. Ο εξορυκτισμός λοιπόν, είναι κυρίαρχη ιδεολογία του Αυστραλιανού κράτους και κεφαλαίου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι πως ενώ οι πυροσβέστες κάνουν ηρωικές προσπάθειες να σώσουν ό,τι μπορεί να σωθεί με ελλειπή εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό, το κράτος κατασπαταλά 12 δις δολάρια το χρόνο για την ενίσχυση των εξορύξεων άνθρακα, πετρελαίου και φυσικού αέριου. Ακόμα, ενδεικτικό είναι ότι την περίοδο 2017-2018 οι εταιρίες ορυκτών καυσίμων, ενώ είχαν συνολικά έσοδα 82 δις δολάρια, στην πλειοψηφία τους δεν πλήρωσαν κυριολεκτικά καθόλου φόρους.

Ο πλανήτης όμως είναι κοινός τόπος όλης της ανθρωπότητας και μέχρι στιγμής η ύπαρξη της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτόν. Το κόστος των αποφάσεων που παίρνουν μόνες τους οι αντικοινωνικές ελίτ το επιμερίζονται τόσο οι ίδιες οι κοινωνίες όσο και οι υπόλοιποι έμβιοι οργανισμοί, με τους δεύτερους να μην μπορούν να αλλάξουν την κατάσταση αυτή. Η άρρωστη αντίληψη που θέλει την ολοκληρωτική κυριαρχία της

ελεύθερης αγοράς πάνω στο περιβάλλον, μαζί και στην ίδια την ανθρωπότητα, λογαριάζοντας αμφότερους ως απλά πόρους προς οικονομική εκμετάλλευση, έχει δημιουργήσει έναν κόσμο βουτηγμένο στην αδικία με ένα δυσοίωνο μέλλον. Ναι, τα δάση της Αυστραλίας έπιαναν πάντα φωτιά, αλλά όχι έτσι. Οι Αβορίγινες έζησαν για πολλές γενιές σε αρμονία με την φύση πριν η ευρωπαϊκή αποικιοκρατία αρπάξει με τα όπλα την γη τους. Σε καμία περίπτωση δεν προτείνουμε τον πρωτογονισμό ή την τεχνοφοβία, αλλά την ορθολογική χρήση – με σεβασμό στο πλανήτη και τον συνάνθρωπο- της τεχνολογίας. Μια τέτοια χρήση θα είχε ως στόχο την κάλυψη των πραγματικών αναγκών που έχουν οι κοινωνίες και όχι την συσσώρευση πλούτου .

Για να γίνει αυτό χρειάζεται μια ριζική αλλαγή. Για αρχή, να κατανοήσουμε πως η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη δεν είναι πρόοδος, αλλά η συνταγή της καταστροφής του κόσμου όπου οι ίδιοι ζούμε. Να δούμε την φύση, μαζί και τον συνάνθρωπο, όχι ως εχθρούς που πρέπει να νικήσουμε, αλλά ως φίλους που μπορούμε από κοινού να δουλέψουμε για να συνυπάρξουμε. Έπειτα, απέναντι στην κυριαρχία, τον ατομικισμό, την καταπίεση και το κέρδος να βάλουμε την ισότητα, την συντροφικότητα, την συνεργασία και την αλληλεγγύη. Να γίνουμε αυτό που μπορούμε να γίνουμε, πέρα από την βαρβαρότητα του καπιταλισμού και των κρατών, ώστε να δημιουργήσουμε ενήλικες, οικολογικές κοινωνίες οι οποίες, με αίσθημα ευθύνης να αυτό-κυβερνιούνται – δηλαδή οι ίδιες να αποφασίζουν και να υφίστανται τις συνέπειες των αποφάσεών τους. Κλείνοντας, θα παραφράσω λίγο τα λόγια του Murray Bookchin που είσαγαγε την έννοια της κοινωνικής οικολογίας και θα πω ότι το μόνο ζώο που θεωρεί το λιοντάρι ως βασιλιά είναι ο άνθρωπος.

Δυστυχώς, η περίοδος πυρκαγιών στην Αυστραλία δεν έχει φτάσει καν στην μέση της, μπορούμε όμως να δείξουμε έμπρακτα την αλληλεγγύη μας στα θύματα αυτών των μεγάλων καταστροφών και να αγωνιστούμε στα μέρη μας για έναν δικαιότερο κόσμο.

Ακολουθούν Link για οικονομική ενίσχυση των πληγέντων

https://au.gofundme.com/f/fire-relief-fund-for-first-nations-communities?fbclid=IwAR17e_HKzjXaPe-Ge-GNhgNpUU5fW5TB72dwlepmq923iVK-0TTYJ-QAteA

https://www.gofundme.com/f/mallacoota-fires-support-fund?utm_medium=copy_link&utm_source=customer&utm_campaign=p_lico%20share-sheet&fbclid=IwAR3YLh_qKyfIPzM77nDA5sMBIiPxxgYxAc3Npk5MW9M5-4p3l98LI0MiTn0

πηγές

https://edition.cnn.com/2020/01/01/australia/australia-fires-explainer-intl-hnk-scli/index.html

https://www.sbs.com.au/news/it-s-demoralising-firefighters-warn-canberra-more-action-needed-on-climate-change-and-resourcing?cid=news%3Asocialshare%3Afacebook&fbclid=IwAR3MzrHD-2DrjrjVW9PwABPCQT0C32Q3cK6dnPBDGRs9XsKC5d1B5EQ9oXs

https://www.nytimes.com/2020/01/03/world/australia/fires.html

https://www.news.com.au/technology/science/animals/half-a-billion-animals-perish-in-bushfires/news-story/b316adb4f3af7b1c8464cf186ab9f52c

https://www.dailymail.co.uk/news/article-7841561/Canberra-rings-New-Year-worlds-worst-smoke.html

https://www.voanews.com/east-asia-pacific/qa-how-climate-change-other-factors-stoke-australia-fires

https://www.abc.net.au/news/science/2019-08-19/australia-co2-exports-third-highest-worldwide/11420654

https://www.climatecouncil.org.au/australia-worlds-largest-gas-exporter/

https://www.marketforces.org.au/campaigns/ffs/

https://www.marketforces.org.au/campaigns/subsidies/taxes/taxa

voidance/

https://climate.nasa.gov/causes/

https://redflag.org.au/node/6987?fbclid=IwAR2-PZtZFLlEfJ2muqn-WDsZJlEtX8lYsZBsFuh1Q6ak298kzWv704Q2wuY

Η δολοφονία Suleimani απο τις ΗΠΑ ως Επίσημη Κήρυξη Πολέμου κατά του Ιράν

του Αντώνη Μπρούμα

Τα ξημερώματα της Παρασκευής, 3 Ιανουαρίου 2019, ένα MQ-9 Reaper drone του στρατού των ΗΠΑ κατέστρεψε μία αυτοκινητοπομπή κοντά στο αεροδρόμιο της Βαγδάτης, δολοφονώντας τον Ιρανό στρατηγό Qasem Suleimani, τον υπαρχηγό των Ιρακινών Δυνάμεων Λαϊκής Κινητοποίησης (PMU) Abu Mahdi al-Muhandes και, τουλάχιστον, άλλους τρεις ανθρώπους. Η αυτοκινητοπομπή είχε παραλάβει τον Suleimani από το αεροδρόμιο και είχε ως προορισμό τις στρατιωτικές βάσεις της PMU. Η ξεκάθαρη αυτή επίθεση κρατικής τρομοκρατίας έλαβε χώρα με εντολή του ίδιου του προέδρου των ΗΠΑ Donald Trump.

Αμέσως μετά το Πεντάγωνο του κράτους των ΗΠΑ εξέδωσε ανακοίνωση ανάληψης ευθύνης, αιτιολογώντας την δολοφονία ως εξής: «*Ο Στρατηγός Suleimani ανέπτυσσε ενεργώς σχέδια για επιθέσεις κατά Αμερικανών διπλωματών και υπηρεσιακών στο Ιράκ και σε όλη την περιοχή* […] *Αυτή η επίθεση είχε ως σκοπό την αποτροπή μελλοντικών σχεδίων επίθεσης από την πλευρά του Ιράν. Οι Ηνωμένες Πολιτείες θα συνεχίσουν να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του λαού μας και των*

συμφερόντων μας, όπου κι αν βρίσκονται σε όλο τον κόσμο». Στον λογαριασμό twitter του προέδρου των ΗΠΑ Trump υψώθηκε η Αμερικανική σημαία.

Ποιος είναι ο Qasem Suleimani

Ο δολοφονημένος Qasem Suleimani ήταν αρχηγός των Δυνάμεων Quds, δεύτερος πιο ισχυρός βαθμοφόρος του κράτους του Ιράν μετά τον αγιατολάχ Ali Khamenei και προβαλλόμενος ως βασικός ήρωας πολέμου από το Ιρανικό καθεστώς στην αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ.

Γιος φτωχής οικογένειας από αγροτική ύπαιθρο του Ιράν, που μεγάλωσε μεταξύ δουλειάς, προσευχής στο Ισλάμ και γυμναστικής με βάρη, ο Suleimani εντάχθηκε στους Ιρανούς Φρουρούς της Επανάστασης το 1979 αμέσως μετά την Ιρανική επανάσταση, **το αποτέλεσμα της οποίας ήταν το ξήλωμα της Ιρανικής αριστεράς και η θεοκρατική στροφή της χώρας τα τελευταία 50 χρόνια**. Ένας από τους πρώτους σταθμούς της καριέρας του ήταν το ότι πολέμησε το 1979 στην καταστολή της Κουρδικής εξέγερσης στο Βορειοδυτικό Ιράν. Κέρδισε όμως την φήμη του στις μάχες του πολέμου Ιράκ / Ιράν το 1980 καθώς και στις μετέπειτα δολιοφθορές και εν κρυπτώ στρατιωτικές επιχειρήσεις εντός του εδάφους του Ιράκ. Κατά τη διάρκεια της φοιτητικής εξέγερσης του 1999 στην Τεχεράνη συνυπέγραψε μαζί με άλλους στρατιωτικούς γράμμα προς τον πρόεδρο Χαταμί, με το οποίο τον καλούσε να συντρίψει τους εξεγερμένους φοιτητές, αλλιώς την συντριβή και, κατόπιν, την ανατροπή του θα αναλάμβανε ο στρατός. Ο αδελφός του Sohrab Soleimani ήταν για χρόνια επικεφαλής του κρατικού Οργανισμού Φυλακών και γνωστός για τις πρακτικές βασανιστηρίων του Ιρανικού κράτους σε φυλακισμένους.

Από το 1999 ο Suleimani γίνεται αρχηγός των Δυνάμεων Quds του επίλεκτου τμήματος των Ιρανικών Ισλαμικών Φρουρών της Επανάστασης για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις εκτός του εδάφους του Ιράν. Από τότε και μέχρι σήμερα οι Δυνάμεις Quds αποτελούν τον βασικότερο βραχίονα του Ιρανικού καθεστώτος για τον βίαιο περιορισμό της Δυτικής αποικιοκρατίας αλλά και για

την προώθηση του Σιιτικού ισλαμισμού και των γεωπολιτικών και οικονομικών συμφερόντων του Ιρανικού κράτους σε όλη τη Μέση Ανατολή. Με τις Δυνάμεις Quds ο Suleimani έπαιξε νευραλγικό ρόλο, μεταξύ άλλων, στη συγκρότηση του στρατιωτικού τμήματος της Λιβανέζικης Hezbollah, στην πολλαπλή υποστήριξη της Παλαιστινιακής Hamas, στην νίκη του Άσαντ επί των αντιπάλων του στον Συριακό εμφύλιο, συμπεριλαμβανομένης της Ρόζαβα, στην επικράτηση του κράτους του Ιράκ κατά του ISIS και στην πιο πρόσφατη αιματηρή καταστολή των διαδηλώσεων πολιτών κατά της γενικευμένης διαφθοράς του Ιρακινού κρατικού μηχανισμού.

Τα Γεγονότα που Προηγήθηκαν

Η δολοφονία Suleimani αποτελεί κλιμάκωση ενός ακήρυχτου πολέμου, που μαίνεται τα τελευταία χρόνια στο έδαφος του Ιράκ μεταξύ των Αμερικανικών δυνάμεων κατοχής και Ιρακινών παραστρατιωτικών ομάδων, οι οποίες έχουν συγκροτηθεί με την υποστήριξη του Ιράν και έχουν ως στόχο την εκδίωξη του αποικιοκρατικού στρατού των ΗΠΑ από την περιοχή.

Τελευταίο επεισόδιο στην ένοπλη αυτή σύγκρουση ήταν η δολοφονία με ρουκέτα την περασμένη Παρασκευή ενός Αμερικανού κοντράκτορα και ο τραυματισμός αρκετών Αμερικανών στρατιωτών σε φυλάκιο των ΗΠΑ σε στρατιωτική βάση του Ιρακινού στρατού στο πετρελαιοπαραγωγό Κιρκούκ. Αμέσως μετά την επίθεση ο Υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ Mark T. Esper δήλωσε πως οι ΗΠΑ θα διεξάγουν στρατιωτικές επιθέσεις αποτρεπτικού χαρακτήρα κατά παραστρατιωτικών οργανώσεων σε Ιράκ και Συρία υποστηριζόμενων από το Ιράν για την προστασία του προσωπικού και των συμφερόντων τους στην περιοχή. Έτσι, μέσα στην εβδομάδα και παρ’ όλες τις αντιρρήσεις της Ιρακινής κυβέρνησης ακολούθησαν αεροπορικοί βομβαρδισμοί των ΗΠΑ σε στρατόπεδα της παραστρατιωτικής οργάνωσης Kata’ib Hezbollah, που είναι μέρος των PMU και επισήμως ανήκει στον στρατό του Ιράκ. Τουλάχιστον 25 μαχητές της Kata’ib Hezbollah σκοτώθηκαν και πολλοί άλλοι τραυματίστηκαν.

Οι αεροπορικές επιδρομές και οι βαριές απώλειες, που αυτές

προκάλεσαν, ξεσήκωσαν διαδηλώσεις στη Βαγδάτη, που είχαν ως αποτέλεσμα την διήμερη πολιορκία της πρεσβείας των ΗΠΑ. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας οι διαδηλωτές παραβίασαν την κεντρική είσοδο της πρεσβείας και εισήλθαν στα εσωτερικά κτίρια, προκαλώντας ζημιές. Η Ιρακινή αστυνομία δεν περιόρισε τους διαδηλωτές, όπως μέχρι τώρα συνηθιζόταν, στην πράσινη περίμετρο γύρω από την πρεσβεία, ενώ παρενέβη και τους απομάκρυνε μετά από πολλές ώρες.

Η Δολοφονία Suleimani ως Σύγκρουση μεταξύ Κρατών και των Μηχανισμών τους

Μέχρι τώρα η στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ των κρατών ΗΠΑ / Ιράν γινόταν με ασύμμετρο τρόπο ανάμεσα σε τοπικούς παραστρατιωτικούς μηχανισμούς, που λειτουργούσαν ως proxies των δύο αυτών δυνάμεων. Η ραγδαία όμως απονομιμοποίηση της εξουσίας των ΗΠΑ στα εδάφη της Μέσης Ανατολής την έχει οδηγήσει σε γεωπολιτικό εκμηδενισμό στη Συρία και σε σοβαρή αποδυνάμωση της θέσης της και στο Ιράκ. Μπροστά στο ενδεχόμενο της απώλειας του πλήρους ελέγχου των πετρελαιοπηγών και απέναντι στη διεύρυνση της Ιρανικής επιρροής στο Ιράκ, οι ΗΠΑ αντιδρούν με την δολοφονία Suleimani.

Έτσι, η δολοφονία του ανώτατου βαθμοφόρου του κράτους του Ιράν δεν κλιμακώνει απλώς την στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ των δύο γεωπολιτικών παικτών της περιοχής.

> *Πρόκειται πλέον για απευθείας και χωρίς ενδιάμεσους αντιπαράθεση με τον Ιρανικό στρατό. Ως αποτέλεσμα, οι ΗΠΑ ουσιαστικά κηρύττουν τον πόλεμο στο Ιράν.*

Ξεκινά όμως ένας δυνητικά ανεξέλεγκτος περιφερειακός πόλεμος με αβέβαια αποτελέσματα στην πιο εμπόλεμη ζώνη του πλανήτη. Δεν πρέπει να περνά απαρατήρητο και το γεγονός ότι η χώρα μας όχι μόνο γειτνιάζει στην περιοχή αυτή αλλά το ελληνικό κράτος έχει διαλέξει μία τέτοια συγκυρία, για να κάνει το Αιγαίο θάλασσα εξορύξεων υδρογονανθράκων με κίνδυνο στρατιωτικής αντιπαράθεσης με την Τουρκία και με συμμαχίες, που την

κατατάσσουν στο στρατόπεδο των ΗΠΑ και του Ισραήλ, κράτους-παρία της πολιτισμένης ανθρωπότητας και σύγχρονου απαρτχάιντ.

Ιρακινοί διαδηλωτές πολιορκούν την πρεσβεία των ΗΠΑ

Ως σύγκρουση μεταξύ κρατών η δολοφονία Suleimani επίσης δεν γίνεται σε τυχαία συγκυρία αλλά τη στιγμή που και τα τρία εμπλεκόμενα κράτη χρειάζονται μία πολεμική αντιπαράθεση στο εξωτερικό, για να συσπειρώσουν το εσωτερικό τους στον εθνικό κορμό και να σβήσουν τις εσωτερικές κρίσεις, που σοβούν. Οι ΗΠΑ έχουν ήδη διέλθει σε άτυπη προεκλογική περίοδο, ενώ στις 18 Δεκεμβρίου 2019 το Κογκρέσο ενέκρινε την καθαίρεση του Trump και εντός του Ιανουαρίου αναμένεται η σχετική ψηφοφορία και στην Γερουσία. Το Ιράν βρίσκεται σε μια μακρά περίοδο κοινωνικής έκρηξης με αφορμή την αύξηση της τιμής των καυσίμων, κατά τη διάρκεια της οποίας το καθεστώς έχει δολοφονήσει σύμφωνα με μαρτυρίες και αναφορές διεθνών μέσων μέχρι και 1.500 πολίτες. Από την 1η Οκτωβρίου 2019 το Ιράκ σείεται από πλήθος κοινωνικών διαμαρτυριών κατά της 16ετούς κρατικής διαφθοράς και της αποικιοκρατικής φύσης του καθεστώτος. Οι διαμαρτυρίες στρέφονται και κατά της παρεμβατικότητας του Ιράν στα εσωτερικά του Ιράκ. Από την έναρξη των κινητοποιήσεων το Ιρακινό καθεστώς αλλά και οι

Ιρανικής επιρροής παραστρατιωτικές οργανώσεις του έχουν σύμφωνα με αναφορές σκοτώσει περίπου 420 πολίτες και έχουν τραυματίσει άλλους 17.000. Πριν από την δολοφονία Suleimani ο Abdul Mahdi είχε δηλώσει την παραίτησή του και την παραμονή στην εξουσία μέχρι τη διεξαγωγή εκλογών.

Η Επόμενη Φάση του Περιφερειακού Πολέμου

Αμέσως μετά τη δολοφονία Suleimani, ο ανώτατος ηγέτης του κράτους του Ιράν Ayatollah Ali Khamenei εξέδωσε ανακοίνωση, με την οποία δηλώνει ότι «*δυναμική εκδίκηση περιμένει τους εγκληματίες, που έχουν το αίμα του* [εν. του Suleimani] *και το αίμα των άλλων μαρτύρων στα χέρια τους*». Στο ίδιο πνεύμα, ο Υπουργός Εξωτερικών του Ιράν, Javad Zarif, αποκάλεσε τη δολοφονία Suleimani ως «*πράξη διεθνούς τρομοκρατίας*» και ως «*εξαιρετικά επικίνδυνη και ηλίθια κλιμάκωση*», για τις επιπτώσεις της οποίας «*οι ΗΠΑ θα έχουν την πλήρη ευθύνη*».

Από την άλλη πλευρά, ο βουλευτής των Δημοκρατικών Christopher S. Murphy έγραψε στον λογαριασμό του στο twitter ότι «*ο Suleimani ήταν ένας εχθρός των ΗΠΑ. Αυτό είναι δεδομένο. Η ερώτηση όμως είναι η εξής* […] *Δολοφόνησαν μόλις οι ΗΠΑ χωρίς έγκριση από το Κογκρέσσο τον δεύτερο πιο ισχυρό άνθρωπο στο Ιράν, γνωρίζοντας πως πυροδοτούν πιθανό εκτεταμένο περιφερειακό πόλεμο;* […] *Ένας λόγος για τον οποίο γενικώς δεν δολοφονούμε αξιωματούχους ξένων κρατών είναι η πίστη ότι τέτοιες ενέργειες θα στοιχίσουν περισσότερες, όχι λιγότερες, ζωές Αμερικανών. Αυτή πρέπει να είναι η μεγαλύτερη ανησυχία μας αυτή την στιγμή*».

Ήδη το κράτος των ΗΠΑ έχει ενισχύσει τα στρατεύματά του στην περιοχή με ακόμη 750 στρατιώτες ως άμεση δύναμη πυρός και ετοιμάζεται να αναπτύξει στην περιοχή άλλες 3.000 τις επόμενες ημέρες. Ταυτόχρονα, ο Νετανιάχου ακύρωσε την επίσκεψή του στην Αθήνα για την υπογραφή της συμφωνίας του υποθαλάσσιου πετρελαιαγωγού South Stream και επέστρεψε εσπευσμένα στο Ισραήλ για τις εξελίξεις.

Μολονότι ακριβείς προβλέψεις για τις εξελίξεις είναι αδύνατες, η επόμενη φάση του περιφερειακού πολέμου ΗΠΑ / Ιράν θα έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Αύξηση των στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή και ανάπτυξη δυνάμεων στις περιοχές Αμερικανικού ενδιαφέροντος.
- Χειροτέρευση της σχέσης των ΗΠΑ με την κυβέρνηση του Ιράκ.
- Ανοιχτή σύγκρουση των παραστρατιωτικών proxies του Ιράν με τις δυνάμεις κατοχής των ΗΠΑ.
- Απευθείας αψιμαχίες μεταξύ ΗΠΑ και Ιράν για μακρό χρόνο, που όμως δεν θα πάρουν την μορφή χερσαίων επιχειρήσεων εκατέρωθεν εντός ή εκτός Ιράν.
- Ραγδαία αύξηση νεκρών και απωλειών αμάχων και περαιτέρω αποσταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης στο Ιράκ.

Αποικιοκρατία, Αντίσταση και Λαϊκός Παράγοντας στη Μέση Ανατολή

Οι ΗΠΑ βρίσκονται σε αποδρομή της αποικιοκρατικής τους δύναμης στη Μέση Ανατολή. Αυτό δείχνει η πρακτική της αντικατάστασης των διπλωματικών μέσων και της πολιτικής / ιδεολογικής άσκησης ισχύος από αμιγώς στρατιωτικά μέσα. Η ωμή βία των ΗΠΑ για την προώθηση των γεωπολιτικών τους συμφερόντων μπορεί να έχει ρίξει ανεπιστρεπτί το φύλλο συκής περί προώθησης της φιλελεύθερης δημοκρατίας στα μάτια των λαών της Μέσης Ανατολής, έχει ωστόσο τεράστιο κόστος σε ανθρώπινες ζωές, υποδομές, οικοσυστήματα και προσφυγικά ρεύματα, διατηρώντας την πιο εμπόλεμη ζώνη του πλανήτη σε μία κατάσταση διαρκούς πολέμου. Περαιτέρω, τα στρατιωτικά μέσα, που χρησιμοποιούν οι ΗΠΑ, είναι πλέον, κατά κανόνα, πράξεις κρατικής τρομοκρατίας με συνδρομή αυτοματοποιημένων πολεμικών μέσων. Τέτοιες εκκαθαρίσεις αντιπάλων αποτελούν πια κανονικότητα και βρίσκονται πέραν κάθε λογοδοσίας σε οποιοδήποτε θεσμό όχι μόνο της διεθνούς κοινότητας αλλά και του ίδιου κράτους των ΗΠΑ με ευθύνη των προηγούμενων κυβερνήσεων του δημοκρατικού Ομπάμα.

Η σκλήρυνση της στάσης των ΗΠΑ γίνεται σε παράλληλη κίνηση με την σκλήρυνση του Ισραηλινού απαρτχάιντ κατά των Παλαιστινίων και με την στρατιωτική και διπλωματική θωράκιση των Ισραηλινών συμφερόντων με όρους ισχύος. **Σε αυτή την σκακιέρα το ελληνικό κράτος έχει διαλέξει πλευρά.** Διευρύνει την στρατιωτική παρουσία των ΗΠΑ στα εδάφη του και συνάπτει γεωπολιτικές συμμαχίες με το Ισραήλ για τον αποκλεισμό των αντιπάλων του. Συμμετέχει έτσι στη ρευστοποίηση της τουρκικής γεωπολιτικής θέσης και ενδυναμώνει τον κίνδυνο για την μεταφορά της γραμμής της περιφερειακής σύγκρουσης σε Αιγαίο και Κύπρο, συμμαχώντας με τον διαχρονικό αποικιοκράτη της Μέσης Ανατολής.

Από την άλλη πλευρά, το θεοκρατικό καθεστώς του Ιράν χρωστά την ίδια την μακροζωία του στην Δυτική αποικιοκρατία. Με την δικαιολογία της μάχης κατά του αντι-ιμπεριαλισμού, οι χασάπηδες του Χομεϊνί έχουν καταφέρει να επιβάλλουν σιωπή νεκροταφείου στην Ιρανική κοινωνία, απονομιμοποιώντας κάθε κοινωνική αντίσταση στη θεοκρατία, στην κυριαρχία, στην καταπίεση και στην εκμετάλλευση ως δήθεν ενεργούμενο της Δύσης. Με αυτό τον τρόπο το κράτος του Ιράν λειτουργεί ως ιανός της Δυτικής αποικιοκρατίας στις πλάτες του Ιρανικού λαού αλλά και στο εξωτερικό.

Το κράτος του Ιράν εξάγει με όρους γεωπολιτικής το δικό του παρόν στο μέλλον όλης της Μέσης Ανατολής. Ακολουθώντας το επιτυχημένο παράδειγμα της Χεζμπολάχ, δημιουργεί μικρογραφίες της σε όλες τις εμπόλεμες ζώνες της περιοχής. Αυτές προωθούν τα Ιρανικά γεωπολιτικά και οικονομικά συμφέροντα και επιχειρούν να καθορίζουν τα τοπικά καθεστώτα σε αντιγραφή του Ιρανικού. Η μανιέρα σε όσες χώρες πατάει πόδι ο Ιρανικός γεωπολιτικός παράγοντας παραμένει ίδια όπως και στο εσωτερικό του Ιράν. θεοκρατία, παραδοσιακή κοινότητα, στρατιωτικοποίηση και ανεξέλεγκτη από κοινωνικές κατακτήσεις βία, εξαφάνιση κάθε διαφορετικής άποψης και πολιτικής οργάνωσης, καταστολή κοινωνικών αγώνων με παραστρατιωτικούς όρους. Και όλα αυτά στο όνομα του αντι-αμερικανισμού. Όσο λοιπόν περισσότερο τα Ιρανικά συμφέροντα γίνονται καθεστώς σε διάφορες χώρες της

Μέσης Ανατολής, όπως λόγου χάρη στον Λίβανο, τόσο πιο προφανής γίνεται η αποστοίχιση της Ιρανικής γεωπολιτικής από τον λαϊκό παράγοντα, τις λαϊκές ανάγκες και την απελευθέρωση της περιοχής. Βασικό εργαλείο του κράτους του Ιράν σε αυτό το παιχνίδι ήταν και ο δολοφονημένος Suleimani.

> *Δεν πρόκειται λοιπόν για κάποιον Μπολιβαριανό ήρωα της Αραβικής απελευθέρωσης αλλά για έναν ικανό και αδίστακτο κρατικό στρατιώτη, που είχε διαλέξει μπάντα στο γεωπολιτικό παιχνίδι και μάλιστα με όρους εθνικιστικούς και θεοκρατικούς.*

Επιθυμία ηρωοποίησης τέτοιων συμβόλων στην αριστερά εμφανίζεται μόνο στους ορφανούς μανδαρίνους της ΕΣΣΔ, που πια έχουν απωλέσει την θαλπωρή των κρατικών μορφωμάτων των γκούλαγκ και τώρα βρίσκουν καταφύγιο όλο και πιο χαμηλά, στη θώπευση των κρατών της καπιταλιστικής Κίνας και των Ιρανών μουλάδων, εκ του μακρόθεν όμως ως αυτοικανοποίηση εικονικής πραγματικότητας.

Δύση, Ρωσία, Ιράν και οι άξονές τους έχουν αμοιβαίες ευθύνες για την καταδίκη της Μέσης Ανατολής σε αυτή την κατάσταση τα τελευταία 30 χρόνια, μολονότι με διαφορετικό μερίδιο. Στο πλαίσιο αυτό, στους πολίτες της Δύσης αναλογεί η αντίρροπη ευθύνη για το μπλοκάρισμα με κάθε μέσο της Δυτικής αποικιοκρατίας στη Μέση Ανατολή, η λογοδοσία του κρατικο/στρατιωτικού συμπλέγματος για τα εγκλήματα σε βάρος των λαών της, η άμεση αποστρατικοποίηση της περιοχής, ο τερματισμός ενεργειών κρατικής τρομοκρατίας και η τιμωρία των υπευθύνων ως εγκληματιών πολέμου. Είναι λοιπόν πιεστικά αναγκαία και στην παρούσα συγκυρία η άνοδος του αντιπολεμικού κινήματος στην καρδιά της Δύσης, που θα περιορίσει την εμβέλεια του νέου παρανοϊκού περιφερειακού πολέμου των ΗΠΑ με το Ιράν και θα περιορίσει τις απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, υποδομές και οικοσυστήματα.

Η Αλληλοβοήθεια ενάντια στη Φιλανθρωπία

του Νώντα Σκυφτούλη

Αν και οι δύο έννοιες δεν έχουν καμία σχέση μεταξύ τους, ωστόσο μια περαιτέρω διευκρίνιση κάθε τόσο είναι αναγκαία. Ο Κροπότκιν έγραψε την Αλληλοβοήθεια την εποχή που είχε εμφανιστεί ήδη η φιλανθρωπία και είχαν κάνει την εμφάνιση τους οι πρώτες αντιφάσεις της. Τέλη του 19ου αιώνα ο καπιταλισμός βρισκόταν στην ανεξέλεγκτη και φιλελεύθερη φάση του, με τα κέρδη να συσσωρεύονται σε απεριόριστο πλάνο. Ακριβώς εκείνη την εποχή εμφανίζεται η φιλανθρωπία από ιδιοκτήτες εργοστασίων, οι ίδιοι οι οποίοι εφάρμοζαν ταυτόχρονα μια σκληρή πραγματικότητα για τους εργάτες στον χώρο του εργοστασίου και αρνούνταν οποιαδήποτε μεταρρύθμιση σε αυτό τον χώρο της εκμετάλλευσης.

Έκτοτε, η φιλανθρωπία συμβαδίζει -και είναι ανάλογη- με την έκταση της Ανισότητας. Όσο μεγαλώνει η ψαλίδα της ανισότητας τόσο διευρύνεται και η φιλανθρωπία. Σήμερα και τις τελευταίες δεκαετίες όπου οι ανισότητες είναι σε σημεία ρεκόρ και που δεν έχουν ξαναεμφανιστεί σε τέτοια ποικιλομορφία στον πλανήτη, η φιλανθρωπία πράγματι καταλαμβάνει αντίστοιχη θέση

Η μοντέρνα φιλανθρωπία είναι αναμφιβόλως καπιταλιστική· παράχθηκε και παράγεται από την μεγαλοαστική τάξη από την αρχή και μέχρι τις μέρες μας. Υπάρχει φυσικά και η θρησκευτική φιλανθρωπία, χριστιανική στην προκειμένη περίπτωση, με τελείως διαφορετικό φαντασιακό αλλά, παρά τις εξαιρέσεις, συμβαδίζει, συγχέεται και συνεργάζεται με την καπιταλιστική φιλανθρωπία. Πέραν πάσης αμφιβολίας, η τελευταία έχει ενσωματώσει κάθε διαφορετικό νόημα της φιλανθρωπίας η οποία συνίσταται σε

ορισμένα πάγια χαρακτηριστικά.

> *Έτσι, το προνόμιο της φιλανθρωπίας το κατέχει μόνο ο άνθρωπος του «έχειν».*

Φίλος του ανθρώπου και του φτωχού δεν μπορεί να είναι ένας φτωχός αλλά μπορεί μόνο ο πλούσιος και αυτό χωρίς αλλοιώνεται η πλούσια συνθήκη της ζωής του. Το κίνητρο του πλούσιου είτε είναι η τόνωση της αγοραστικής δύναμης είτε είναι η συμπλήρωση των κενών της εργασίας και της επιβίωσης, ως κοινωνικής συνέπεια επιφέρει την αναγνώριση αλλά και την ηθική νομιμοποίηση της κοινωνικής θέσης ενός εκάστου. Ο άπορος παραμένει άπορος και ο πλούσιος παραμένει πλούσιος, μιλώντας πάντα για τη συνθήκη της φιλανθρωπίας.

Με άλλα λόγια είναι προϋπόθεση της καπιταλιστικής φιλανθρωπίας ο άπορος να παραμένει άπορος και μάλιστα αόρατος. Το θεσμικό πλαίσιο αυτό ακριβώς ενισχύει. Τον κατάλογο των απόρων γνωρίζει μόνο το κράτος και κανένας άλλος με την αιτιολογία της διαφύλαξης της αξιοπρέπειας του απόρου, αλλά αυτό έχει ως αποτέλεσμα το «προνόμιο» της φιλανθρωπίας να παραμένει κλειστό.

Στη συνθήκη της φιλανθρωπίας δεν υπάρχει έξοδος. Το άπορο άτομο είναι παθητικό από τη φύση του ρόλου αυτού, και ο ενεργητικός φίλος των φτωχών είναι που θα τον βγάλει έξω προκειμένου να νοιώσει την ευεργεσία και μετά πάλι μέσα μέχρι την επόμενη φορά. Με την φιλανθρωπία το παθητικό άτομο βρίσκεται στην εμπειρία του κλειστού της αρνητικής εξατομίκευσης. Εφαρμόζεται διαμέσου της φιλανθρωπίας ο ιδεολογικός πυρήνας του φιλελευθερισμού, που αρνείται την κοινωνία τεμαχίζοντάς την σε άτομα-ιδιώτες.

Αντιθέτως, η αλληλοβοήθεια είναι η καθολική κοινωνική σχέση η οποία αναδύθηκε εξαρχής από την κοινωνία σαν η αναγκαία συνθήκη για την ύπαρξη και εξέλιξη του ανθρώπινου γένους. Ανεξάρτητα από την ανθρώπινη φύση, αν είναι καλή ή κακή, η αλληλοβοήθεια είναι σύμφυτο χαρακτηριστικό του ανθρώπου διότι

είναι μια χρήσιμη μεσολάβηση. Χωρίς αυτή δεν μπορεί να πάει πουθενά. Έφτασε εδώ που έφτασε ο άνθρωπος μέσα από την αλληλοβοήθεια, αν και ο Κροπότκιν προεκτείνει τη δική του Αλληλοβοήθεια και στον φυσικό κόσμο με έμφαση στο ζωικό βασίλειο, κριτικάροντας την πλαστότητα των αντιλήψεων που κυκλοφορούν για τον δαρβινισμό. Η αλληλοβοήθεια ποτέ δεν σταμάτησε σα διαδικασία όμως η διεύρυνσή της είναι πάντα το ζητούμενο. Άπειρα είναι τα παραδείγματα της αλληλοβοήθειας και άπειρες οι μορφές της. Ένα όμως είναι το χαρακτηριστικό της που είναι ταυτόχρονα και ο σκοπό της. Να κοινωνικοποιήσει το άτομο, μετατρέποντας την αλληλοβοήθεια σε μια διαρκή και κοινωνική σχέση.

> *Η αλληλοβοήθεια δημιουργεί δεσμούς αλλά και δομές αλληλεγγύης και αυτό είναι ιδιαιτέρως φανερό και παραγωγικό σε καταστάσεις έλλειψης και φτώχειας.*

Η αλληλοβοήθεια ενεργοποιεί και τις δύο πλευρές, οι οποίες με τη σειρά τους ενεργοποιούν μεγαλύτερο κοινωνικό κύκλο φτάνοντας στην ενεργοποίηση όλης της κοινωνίας.

Αν και έχει μεγαλύτερο βάθος η αλληλοβοήθεια διότι απαιτεί την ισότητα προκειμένου να λειτουργήσει, υπάρχει παρόλα αυτά η δυνατότητα να λειτουργήσει και λειτουργεί και στον σημερινό κόσμο. Η δυνατότητα διαχείρισης της αλληλοβοήθειας συλλογικά από τους άπορους ακόμα και στις ατομικές περιπτώσεις ενισχύει την αλληλεγγύη της ισότητας και δημιουργεί τις προϋποθέσεις συλλογικής εξόδου. Και εδώ τα παραδείγματα είναι πολλά.

Η αλληλοβοήθεια αλλάζει και προχωράει την κοινωνία και το άτομο, η φιλανθρωπία διαχειρίζεται τη στασιμότητα του υπάρχοντος. Αυτό το γνωρίζουν ακόμα και τα μυρμήγκια τα οποία με ιδιαίτερη αυστηρότητα εφαρμόζουν την αλληλοβοήθεια στην ίδια μυρμηγκοφωλιά, για να θυμηθούμε τον εμπνευστή της Αλληλοβοήθειας Πέτρο Κροπότκιν. Φυσικά να διάβασε και το ομώνυμο έργο για πολύ περισσότερα.

Η αλληλοβοήθεια αλλάζει την κοινωνία, η φιλανθρωπία όχι.

Φωτορεπορτάζ από την αντικατασταλτική συναυλία στα Προπύλαια

Λόγω των γεγονότων των τελευταίων ήμερων θεωρήσαμε πως έστω και αργοπορημένα (και επειδή το είχαμε υποσχεθεί) θα ήταν καλό να ανεβάσουμε τις φωτογραφίες και να υπενθυμίσουμε την πρώτη απάντηση που δόθηκε στις 30 Νοεμβρίου στην Αθήνα, με την μεγαλειώδες αντικατασταλτική συναυλία στα Προπύλαια που διοργάνωσε η πρωτοβουλία ενάντια στην καταστολή, όπου χιλιάδες κόσμου δήλωσε με την παρουσία του στο Χρυσοχοΐδη και την παρέα του ότι ο φόβος δεν θα γίνει συνήθεια μας. Ακολουθεί το κείμενο της πρωτοβουλίας και οι φωτογραφίες της Ελένης Πουλοπούλου

Μιλάνε για ασφάλεια, αλλά εννοούν την καταστολή.

Μιλάνε για κανονικότητα, αλλά εννοούν την αστυνομική αυθαιρεσία.

Μιλάνε για ανομία, αλλά εννοούν τις ελευθερίες.

Μιλάνε για άβατα, αλλά εννοούν τη διαφορετικότητα.

Τις τελευταίες εβδομάδες η κυβέρνηση έχει εξαπολύσει μια μεγάλης κλίμακας επίθεση στη νεολαία, τους πρόσφυγες, τους χώρους της αντίστασης. Το άγριο ξύλο των ΜΑΤ, η αστυνομική εισβολή στην ΑΣΟΕΕ οι αναίτιες συλλήψεις στο σωρό, οι εκκενώσεις των καταλήψεων, τα ντου στα σινεμά και τα κλαμπ, οι ηλεκτρονικές παρακολουθήσεις, το τελεσίγραφο Χρυσοχοΐδη, η δημιουργία στρατοπέδων-φυλακών για τους πρόσφυγες, ο ασφυκτικός περιορισμός του ασύλου, ο νέος ποινικός κώδικας, η φαλκίδευση των δικαιωμάτων στους χώρους δουλειάς, τα fake news

και η καλλιέργεια ηθικού πανικού υφαίνουν ένα ασφυκτικό κλίμα κρατικού αυταρχισμού.

Στόχος των κυβερνώντων είναι να κάμψουν όσες και όσους αντιστέκονται, αλλά κι εκείνες-ους που αποκλίνουν από τη νόρμα του νεοσυντηρητισμού. Επίσης, επιδιώκουν να προκαταλάβουν τις αντιστάσεις που ξέρουν ότι θα γεννήσει η πολιτική τους. Πατώντας στο «έργο» όλων των προηγούμενων κυβερνήσεων, καθώς και στη διαχρονική ατιμωρησία της αστυνομικής αυθαιρεσίας, επιχειρούν να εμπεδώσουν μια κατάσταση εξαίρεσης δικαιωμάτων που μας απειλεί όλους. Δεν πρέπει να τους αφήσουμε. Δεν πρέπει να επιτρέψουμε να γίνει ο αυταρχισμός αυτονόητη συνθήκη της καθημερινότητας και ο φόβος συνήθεια μας. Να ορθώσουμε μπλόκο στην καταστολή. Να δώσουμε το χέρι σε όποιον σηκώνεται.

Κάτω τα χέρια από το άσυλο – Αλληλεγγύη στους συλληφθέντες – Όχι στο τελεσίγραφο Χρυσοχοΐδη στις καταλήψεις

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΗ-ΚΡΑΤΙΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
Διαλλαδική και οργανωμένη ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ ΑΠΕΡΓΙΑ 19

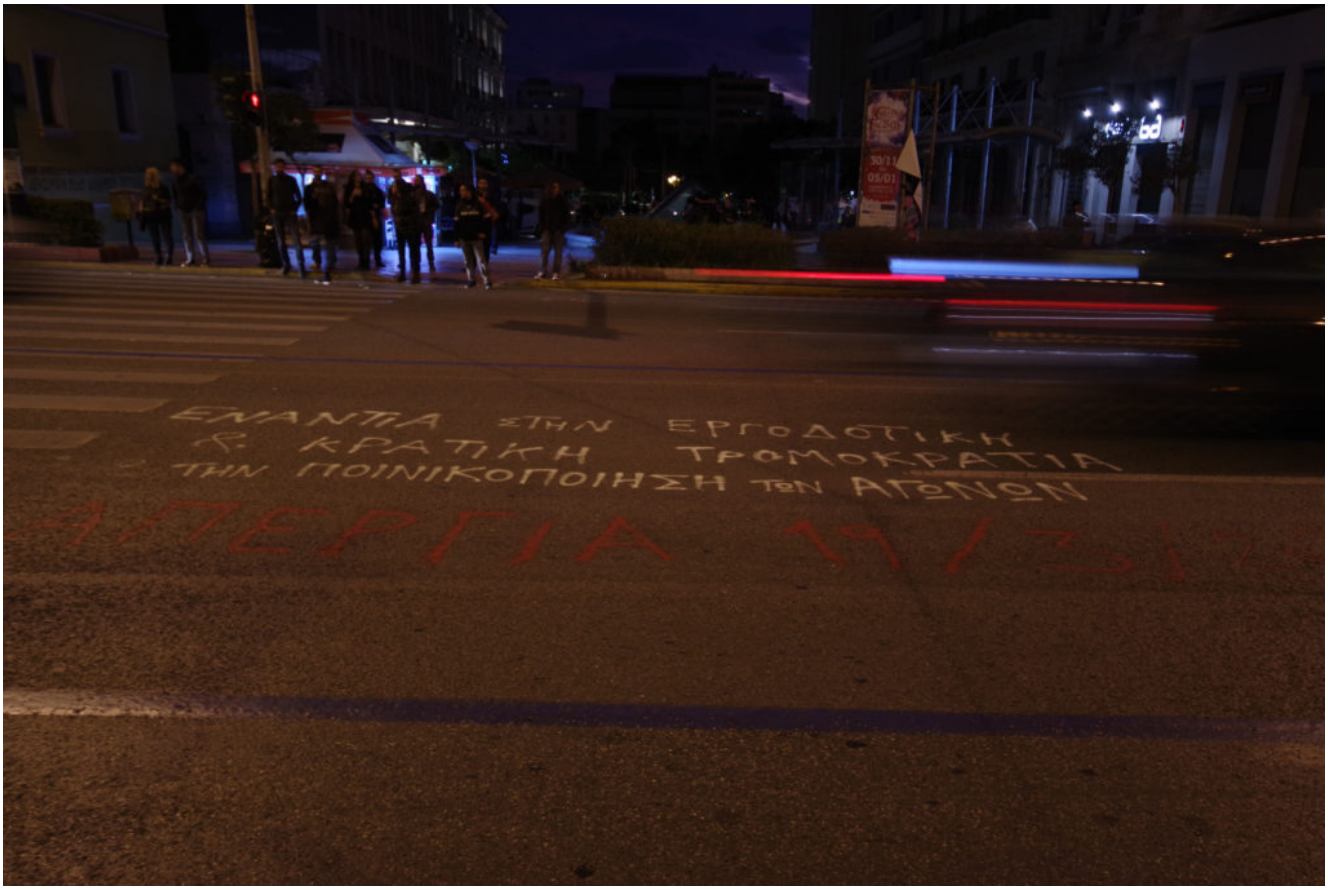
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΗ
& ΚΡΑΤΙΚΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

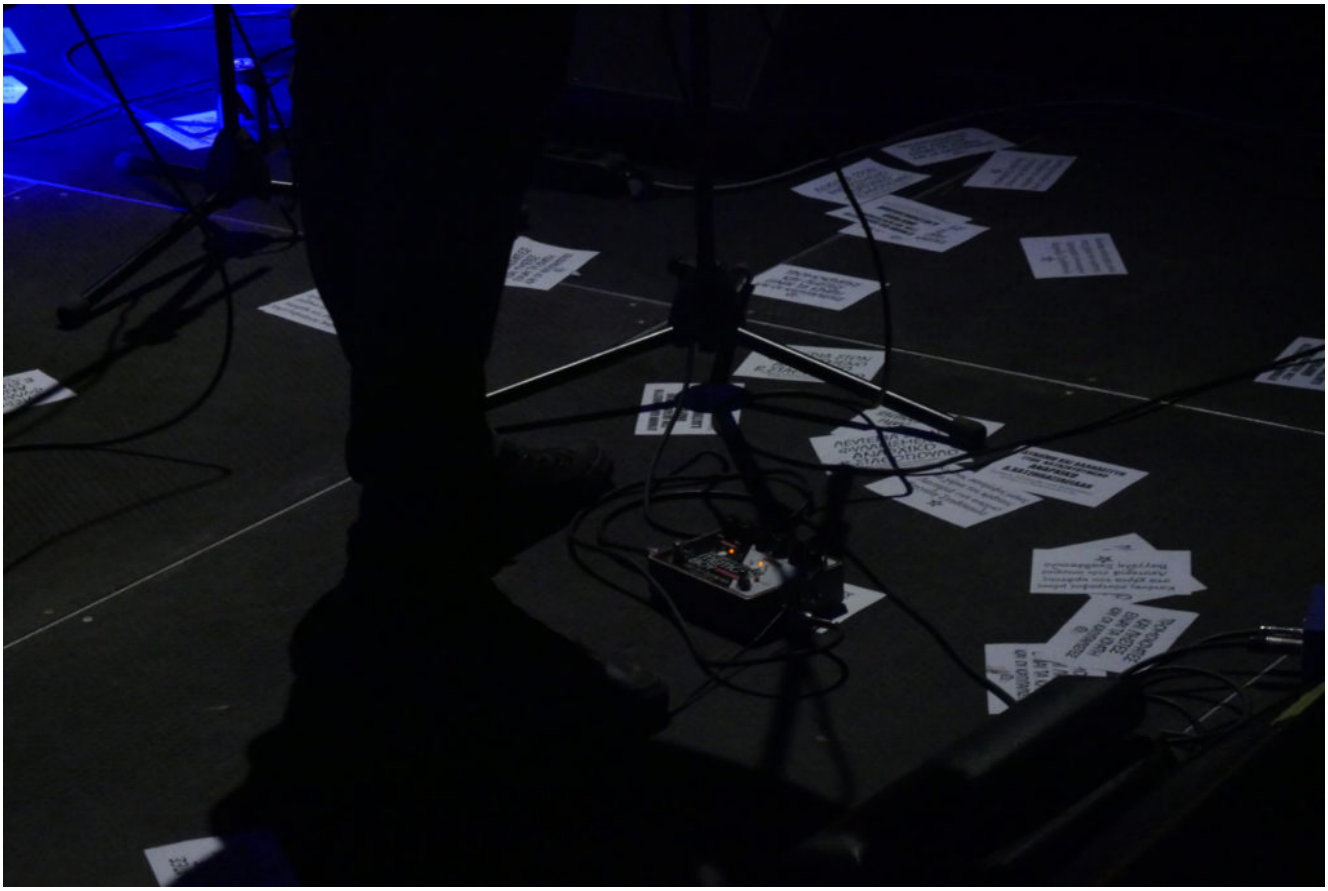

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑ

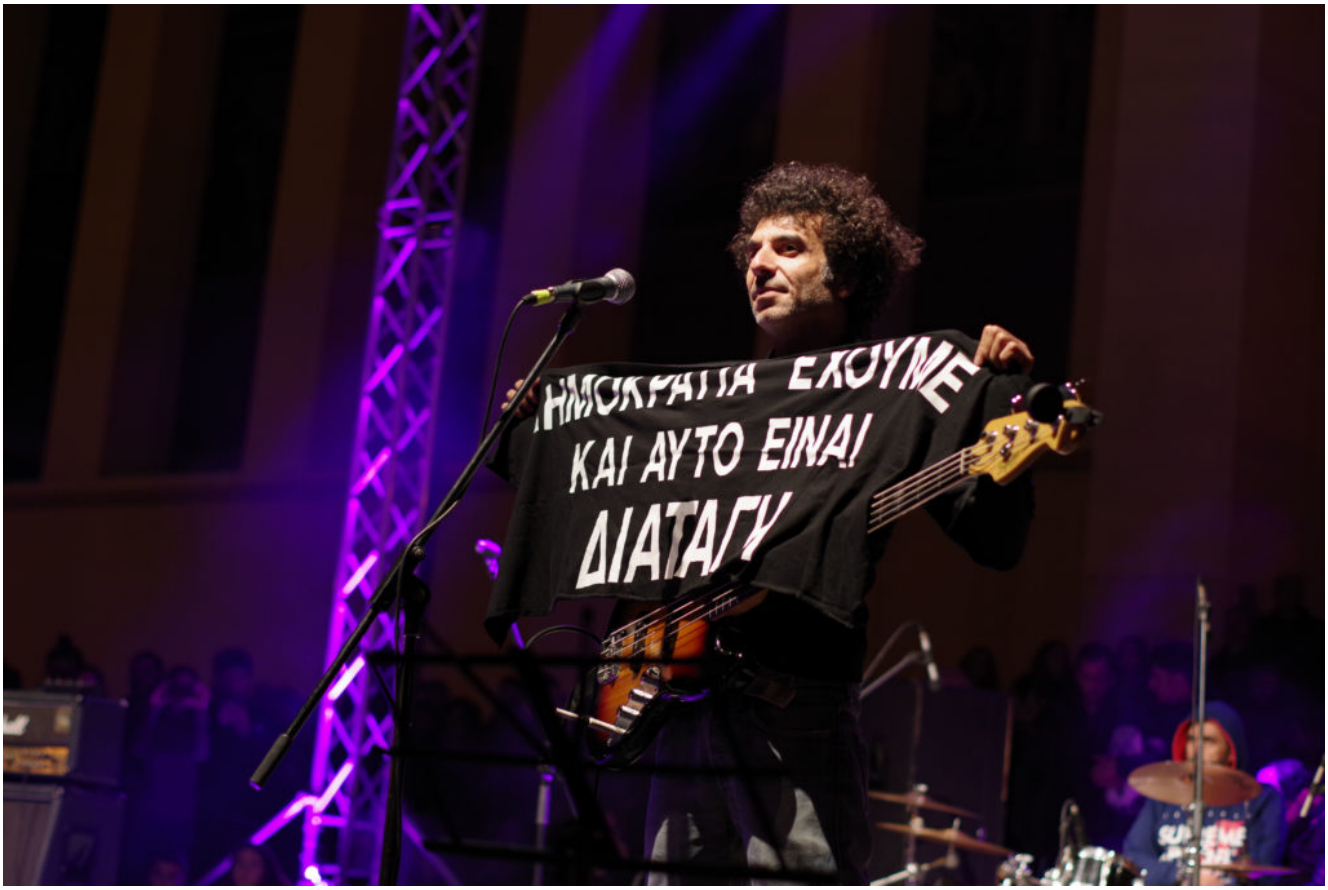
ΔΙΑΤΑΓΗ

Marshall
Marshall

Σχόλια πάνω στην ερμηνεία του Δεκέμβρη

των Μιχάλη Κούλουθρου και Αντώνη Φλέγκα

Η εξέγερση του Δεκέμβρη του 2008 διαμόρφωσε καθοριστικά τον δημόσιο λόγο στην Ελλάδα. Ο Δεκέμβρης υπάρχει στις πολιτικές αναφορές όλων ανεξαιρέτως των πολιτικών δυνάμεων, ενώ έχει λειτουργήσει, καθ' όλη τη δεκαετία που ακολούθησε, ως αντικείμενο επίκλησης, τόσο για εκείνους που τον αντιμετώπισαν με αισθήματα καταδίκης, όσο και για εκείνους που προσπάθησαν να τον οικειοποιηθούν και να ανιχνεύσουν σ' αυτόν απελευθερωτικές προοπτικές. Η προσπάθεια να ερμηνευθούν τα γεγονότα αποδείχτηκε δύσκολη, κάτι που μαρτυρά το πόσο πρωτόγνωρα ήταν τα όσα συνέβησαν, καθώς και το πόσο πόλωσαν τις πολιτικές οπτικές ανθρώπων και πολιτικών χώρων. Μέχρι σήμερα, αν ξεφυλλίσει κανείς τη βιβλιογραφία γύρω από τον Δεκέμβρη του '08 θα διαπιστώσει πόσο μεγάλες είναι οι αποκλίσεις και οι διαφωνίες ακόμη και για τα πιο θεμελιώδη ζητήματα που προκύπτουν.

«Προλεταριακή εξέγερση», «ξέσπασμα βίας και ανομίας», «έκφανση της κουλτούρας της Μεταπολίτευσης», «εξέγερση της νεολαίας», «σπασμωδική αντίδραση στην αστυνομική αυθαιρεσία», «ημιτελής επανάσταση», «αντιεξουσιαστική εξέγερση», «σύμπτωμα της κρίσης αντιπροσώπευσης στα σύγχρονα κράτη», «σύμπτωμα της απώλειας νοήματος», «σύμπτωμα γενικευμένης κρίσης αξιών», «δείγμα της κρίσης του εκπαιδευτικού συστήματος»: Τα παραπάνω είναι μερικά μόνο από τα σχήματα, με τα οποία επιχειρήθηκε η προσέγγιση του Δεκέμβρη του 2008. Είναι προφανές ότι οι αναγνώσεις και οι ερμηνείες βρήκαν στον Δεκέμβρη ένα μάχιμο πεδίο, και σε πολλές περιπτώσεις τον αντιμετώπισαν ως καμβά, πάνω στον οποίο αποτύπωσαν τις δικές τους πολιτικές αγωνίες. Καμιά φορά οι

αναλύσεις ξεπέρασαν τις διαστάσεις των πραγματικών γεγονότων ή υποτίμησαν πλευρές του φαινομένου, προκρίνοντας άλλες ως πιο αξιόλογες και σημαντικές. Αυτό φυσικά δεν είναι εξαρχής κατακριτέο: είναι εγγενές χαρακτηριστικό του πολιτικού λόγου να κατηγοριοποιεί και να ιεραρχεί τα δεδομένα της πραγματικότητας και να τα καταχωρεί σε περιοχές νοήματος, προκειμένου να μπορέσει να τα διαχειριστεί, να τα αναλύσει και να ανιχνεύσει τις δυναμικές και τις προοπτικές τους. Αυτό, ωστόσο, ενέχει πάντα τον κίνδυνο η κριτική να καταλήγει σε μια απλή ανακύκλωση των ερμηνευτικών εργαλείων, τα οποία αντί να τροφοδοτούνται από την πραγματικότητα, την προσαρμόζουν κατά το δοκούν στα σχήματά τους.

Στο παρακάτω κείμενο επιχειρούμε να εξετάσουμε δύο βασικές κατευθύνσεις που χρησιμοποιήθηκαν για να προσεγγιστεί ο Δεκέμβρης του ’08 ως πολιτικό και κοινωνικό φαινόμενο. Δεν εξαντλήσαμε τις παραπομπές και τις αναφορές στη βιβλιογραφία, καθώς θεωρήσαμε ότι κάτι τέτοιο θα ήταν άχαρο. Περισσότερο προχωρήσαμε σε έναν επιλεκτικό σχολιασμό σημείων και κειμένων, το σκεπτικό των οποίων θεωρήσαμε ότι αντιπροσωπεύει ευρύτερες τάσεις στον σχολιασμό του Δεκέμβρη.

Στο κυνήγι των υποκειμένων

Μία πλειοψηφική και μάλλον «διακομματική» ερμηνεία για τα γεγονότα του Δεκέμβρη ήταν αυτή που απέδιδε το ξέσπασμα κυρίως στις οικονομικές μεταβολές, που είχαν αρχίσει να αποτυπώνονται στην ελληνική κοινωνία ήδη από τα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας. Η παραπάνω ερμηνεία αντιμετώπισε τον Δεκέμβρη ως προμετωπίδα, της επερχόμενης κατάρρευσης της ελληνικής οικονομίας και της υποβάθμισης των συνθηκών ζωής μεγάλου μέρους της κοινωνίας. Πολλοί συγγραφείς επιχείρησαν να διακρίνουν στον Δεκέμβρη οικονομικές αντιθέσεις ή να τον εντάξουν στο φάσμα μιας ευρύτερης ταξικής αντιπαράθεσης. Βέβαια, η εξέγερση του Δεκέμβρη δεν είχε ως επίκεντρο εργατικά σωματεία και εργασιακούς χώρους, πράγμα που ώθησε πολύ συχνά τις ερμηνείες να ακροβατήσουν σε κοινωνιολογικές ή κοινωνιολογίζουσες περιγραφές υποκειμένων, μάλλον λαμβάνοντας

ως δεδομένο ότι η περιγραφή των υποκειμένων ισοδυναμεί και με την περιγραφή της εξέγερσής τους.

Για παράδειγμα στο βιβλίο του Δ. Παπανικολόπουλου *Δεκέμβρης 2008: Ανάλυση και ερμηνεία* παρουσιάζεται ένα σχήμα, με βάση το οποίο κομβικό σημείο αναφοράς των γεγονότων είναι το «ισοζύγιο μεταξύ των προσδοκιών και της πραγματικότητας». Σύμφωνα με αυτό μία μαθητική γενιά υπομένει τις «δοκιμασίες του εκπαιδευτικού συστήματος» έχοντας ως ορίζοντα την «ελευθερία της φοιτητικής ζωής» και την «κοινωνική κινητικότητα με βάση το πτυχίο». Οι προσδοκίες, όμως, αυτές εξαιτίας της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης καταρρίπτονται, δημιουργώντας έλλειψη σιγουριάς ή και βεβαιότητα ότι οι οικονομικές συνθήκες θα κατευθύνονται συνεχώς προς το χειρότερο. Έτσι, η δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου έρχεται να επισφραγίσει συμβολικά τη «δολοφονία των ονείρων της νεολαίας». Ανάλογη είναι και η τοποθέτηση για τους φοιτητές, τους νεαρούς εργαζόμενους και εν γένει τους εξεγερμένους.[1]

Το πρόβλημα που διακρίνουμε σε πρώτη ανάγνωση είναι ότι, όποτε η παραπάνω ανάλυση προσκρούει σε δεδομένα που θα μπορούσαν

(δυνητικά) να τη θέσουν ενώπιον προβλημάτων, τα δεδομένα αυτά υποβαθμίζονται με τη χρήση αφηρημένων θεωρητικών σχημάτων:

«*Στο σημείο αυτό θέλω να ανοίξω μια παρένθεση για να προλάβω μια ένσταση που αφορά τη συμμετοχή και νέων από ευκατάστατα στρώματα της κοινωνίας μας* […]. *Η αλλοτρίωση από τα μέσα παραγωγής και το τελικό προϊόν, είτε αφορά την οικονομική είτε την πολιτική είτε την ιδεολογική είτε την πολιτιστική δραστηριότητα, αφορά τους πάντες*».[2]

Αυτό δεν θα ήταν αναγκαστικά πρόβλημα, αν επιχειρούνταν η ξεκάθαρη σύνδεσή τους με τα γεγονότα του Δεκέμβρη, κάτι που ωστόσο δεν γίνεται πειστικά.

Δική μας πρόθεση δεν είναι φυσικά να απορρίψουμε οποιαδήποτε οικονομικο-κοινωνική διάσταση στην ερμηνεία της εξέγερσης. Το βαθύτερο πρόβλημα, ωστόσο, είναι η μονοδιάστατη και μηχανιστική χρήση αυτού του σχήματος, το οποίο διαπνέει το σύνολο του βιβλίου. Σε πρώτο βαθμό δεν γίνεται προσπάθεια να οριστούν οι «δοκιμασίες του εκπαιδευτικού συστήματος» και οι επιδράσεις τους στους μαθητές. Οι μαθητές λειτουργούν υπό το βάρος του ισοζυγίου προσδοκιών-πραγματικότητας, αλλά και τα δύο αυτά ανιχνεύονται κάπου στο μέλλον τους, καθώς ως αυριανοί εργαζόμενοι-άνεργοι δεν θα γνωρίσουν πλήρωση των προσδοκιών τους. Δεν γίνεται, όμως, η ανάλογη προσπάθεια να εξεταστεί η κατάστασή τους ως σημερινών μαθητών, παρά μόνο αρνητικά, ως θυσία προς ένα αόριστο μέλλον. Είναι εξαιρετικά αμφίβολο (ή τουλάχιστον καθόλου αυτονόητο) άλλωστε ότι η αγωνία για το μέλλον βρίσκεται με τέτοια ένταση στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος ή των κινήτρων ενός ανθρώπου 15-17 χρονών.

Έτσι η συζήτηση για τον Δεκέμβρη μετατρέπεται σε μια υπόθεση εργασίας συμπεριφορικής ψυχολογίας, όπου «η κυβέρνηση της ΝΔ, το ΠΑΣΟΚ, το κεφάλαιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση, ή, με λίγα λόγια, το "σύστημα"» δεν κομίζει τα θετικά ερεθίσματα, προκειμένου να επιτύχει την επιθυμητή συμπεριφορά των υποκειμένων. Συνεπώς, «η νεολαία (μαθητές, σπουδαστές, νέοι και νέες), οι εργαζόμενοι, οι μετανάστες, το "λαϊκό κίνημα"» βρίσκονται με

μαθηματικούς όρους σε εύφορο έδαφος για εξέγερση.[3]

Ανάλογα ερμηνευτικά προβλήματα βρίσκουμε και στο βιβλίο του Δ. Παπαδάτου-Αναγνωστόπουλου *Ο μαυροκόκκινος Δεκέμβρης*, αν και εδώ η ανάλυση είναι πιο πλουραλιστική:

«[…] *ο Δεκέμβρης είναι, γίνεται εξαρχής, υπόθεση των υποτελών τάξεων: Κι ας μένει έξω από τους εργασιακούς χώρους. Κι ας μην πρωταγωνιστούν εργάτες και εργάτριες σε αυτόν. Κι ας μην είναι αντανάκλαση της κρίσης* […] *Οι μεν κρίσεις στις καπιταλιστικές κοινωνίες είναι αποτελέσματα μιας καπιταλιστικής «κανονικότητας» που κάποιοι ήδη υφίστανται από πριν, όχι κεραυνοί εν αιθρία• η δε βασική αντίθεση στο πλαίσιο της καπιταλιστικής «κανονικότητας», η αντίθεση μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, δημιουργεί με τη σειρά της διαφορετικές αντιθέσεις, κάποιες από τις οποίες αναδεικνύονται κύριες ανά συγκυρία. Η αντίθεση στην αστυνομική βία είναι μια τέτοια περίπτωση*».[4]

Και πάλι, ένα γενικό θεωρητικό σχήμα έρχεται να αμβλύνει τις γωνίες που η ερμηνεία του συγγραφέα αφήνει ακάλυπτες. Η «αντίθεση στην αστυνομική βία» (όπως και καθετί άλλο απ΄ ό,τι φαίνεται) λειτουργεί εκ των πραγμάτων ως υπο-περίπτωση και μετωνυμία της «αντίθεσης κεφαλαίου και εργασίας». Ωστόσο, το ότι κάποιος αποδέχεται πως αυτή είναι η βασική αντίθεση στο πλαίσιο του καπιταλισμού, δεν σημαίνει ότι μπορεί να σπρώχνει καθετί που συμβαίνει, κάτω από το χαλί αυτής της προσέγγισης ή τουλάχιστον δεν μπορεί να το κάνει χωρίς επιχειρηματολογία. Άλλωστε η λειτουργικότητα τέτοιων σχημάτων κρίνεται ακριβώς στο κατά πόσο μπορούν να αντέξουν υπό το βάρος των πραγματικών δεδομένων και να τα περιγράψουν.

Εν τέλει μένει το ερώτημα: Τι πετυχαίνουμε όταν περιγράφουμε (αν πράγματι τις περιγράφουμε) τις αντικειμενικές ή υποκειμενικές συνθήκες των υποκειμένων που συμμετέχουν σε μια κινητοποίηση; Αρκούν οι κοινωνιολογικές ή οι κοινωνιολογίζουσες αναφορές, για να αντλήσουμε από αυτές τελεσίδικα συμπεράσματα γύρω από την ερμηνεία ενός γεγονότος

όπως ο Δεκέμβρης; Εδώ θα παραθέσουμε απλά ένα άλλο απόσπασμα από το βιβλίο του ΔΠΑ, το οποίο θα θέλαμε ίσως να είχε αναπτυχθεί περισσότερο:

«*Αν οι χώροι στους οποίους διαχέεται ο Δεκέμβρης δεν «περιέχουν» απλά τους ανθρώπους και τις δράσεις τους, είναι γιατί συχνά μέσα από την εξέγερση μετασχηματίζονται οι ίδιοι.*»[5]

Η κρίση του νοήματος και η κρίση της ευταξίας

Μία από τις δημοφιλέστερες γραμμές ανάλυσης του Δεκέμβρη ήταν η ανάγνωση των γεγονότων υπό το πρίσμα μιας «κρίσης αξιών» ή μιας «απώλειας νοήματος», που πλήττει τις νέες γενιές αλλά και τους μηχανισμούς κοινωνικής ενσωμάτωσής τους. Οι κριτικές αυτές εντόπισαν ένα πρόβλημα στον τρόπο, με τον οποίο θεσμοί όπως το εκπαιδευτικό σύστημα ή η ελληνική οικογένεια (δεν) μεταδίδουν τις πολιτιστικές, αξιακές και ηθικές φόρμουλες κοινωνικής συμβίωσης και ζωής στους αυριανούς πολίτες. Η γραμμή αυτή αποτέλεσε τρόπον τινά το αντίπαλο δέος στις πιο κοινωνιολογίζουσες και οικονομικοκεντρικές προσεγγίσεις, όπως αυτές που συζητήσαμε παραπάνω (αν και δεν έλειψαν και οι προσπάθειες συγκερασμού των δύο οπτικών). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αναδείχθηκε μία συντηρητικής υφής αρθρογραφία και βιβλιογραφία (που συχνά ωστόσο ανιχνεύεται και σε αριστερές τοποθετήσεις), που ξεκινώντας από αυτή την αφετηρία, κατέληγε στην απαξίωση και την απονομιμοποίηση των εξεγερμένων, των οποίων η δράση εξετάστηκε υπό το πρίσμα της παρακμής. Όπως γράφει ο Ν. Σεβαστάκης:

«*Η πρόταξη των ηθικοπολιτισμικών διαστάσεων της κρίσης την ίδια στιγμή που ως ερμηνευτικό νεύμα –στη βάση του ελέγχου των ετοιμοπαράδοτων ιδεολογημάτων και των κοινωνιολογιών της κρίσης– θα μπορούσε ίσως να εμπλουτίσει δημιουργικά τη συζήτηση, εγγράφηκε, κατά κανόνα, στην πιο σκληρή εκδοχή του «κόμματος της Τάξης», όποια εντέλει και αν είναι αυτή η τάξη. Και έτσι ακυρώθηκαν όποιες κριτικές προθέσεις θέλησαν να υπερβούν τις εύκολες πολιτικές και κοινωνικές αναγωγές*».[6]

Ως επακόλουθο αυτής της ταύτισης των προβληματισμών γύρω από τις πολιτισμικές και αξιακές πηγές του ξεσπάσματος με συντηρητικές και απορριπτικές για την εξέγερση τοποθετήσεις, ένα μεγάλο τμήμα των ανθρώπων που είδαν στον Δεκέμβρη χειραφετητικές προοπτικές και έγραψαν γι' αυτόν, αρνήθηκαν να συζητήσουν τέτοιες διαστάσεις. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Δ. Παπανικολόπουλου, ο οποίος αναφέρει:

«*Από την άλλη δεν θα συνυπέγραφα την άποψη πολλών σχολιαστών των γεγονότων του Δεκέμβρη σύμφωνα με την οποία η αντίδραση των νέων τροφοδοτήθηκε από κάποια κρίση νοήματος, από κάποια κρίση αξιών. Αντιθέτως, εκείνο που τροφοδότησε την αντίδραση των νέων ήταν, αφενός, το χάσμα μεταξύ των κυρίαρχων διακηρυγμένων αξιών και των κυρίαρχων εφαρμοσμένων πρακτικών (δηλαδή, των υλοποιημένων αξιών) και, αφετέρου, το χάσμα μεταξύ των κυρίαρχων αξιών και των αξιών ενός μεγάλου μέρους της νεολαίας.*»[7]

Η παραπάνω διατύπωση είναι κατά τη γνώμη μας ένδειξη της αμηχανίας, με την οποία μια τάση σκέψης της αριστεράς προσεγγίζει οποιοδήποτε ζήτημα απαιτεί να εξεταστούν θέματα που ξεφεύγουν από τη στενή οικονομικοκεντρική ανάλυση. Είναι άλλωστε αντιφατικό να λες ότι η εξέγερση δεν «τροφοδοτήθηκε (…) από κάποια κρίση αξιών» και αμέσως μετά να λες ότι «εκείνο που τροφοδότησε την αντίδραση των νέων ήταν (…) το χάσμα μεταξύ των κυρίαρχων αξιών και των αξιών ενός μεγάλου μέρους της νεολαίας». **Αν ένα τέτοια χάσμα υπάρχει πράγματι, τότε ποιο είναι το κριτήριο που θα του έδινε το χαρακτήρα κρίσης;**

Ένα τεράστιο πλήθος αναλύσεων, με υφολογικές και πολιτικές διαφοροποιήσεις, επιχείρησαν ωστόσο να συζητήσουν τον Δεκέμβρη υπό την προοπτική αυτού του κενού νοήματος. Στην πηγή αυτού του κενού τοποθετήθηκαν ισάριθμα πολλές διαστάσεις, σχεδόν όσες και κείμενα: από την «ελληνική ιδιαιτερότητα» και την «αποτυχία του εκσυγχρονισμού» μέχρι τις διάφορες εκδοχές της «μεταμοντέρνας δημοκρατίας», του νεοφιλελευθερισμού ακόμα και του «θανάτου του θεού». Εντούτοις, μια διατύπωση που συμπυκνώνει περιεκτικά και όσο γίνεται αντιπροσωπευτικά τις απολήξεις όλων των παραπάνω ερμηνειών είναι η εξής:

«*Οι καταστροφές είναι μια κραυγή μέσα στο κενό και την απουσία. Οι νέοι βρέθηκαν να ζουν σε απουσία ενός νοήματος ζωής, απουσία δασκάλων και προτύπων ζωής, απουσία χώρων και χρόνου πραγματικής συνάντησης και επικοινωνίας, απουσία γονέων, απουσία αξιόπιστων θεσμών*.»[8]

Παραπληρωματική αυτής της διάγνωσης υπήρξε και μια κριτική που απευθύνθηκε σε όσους κοίταξαν τον Δεκέμβρη με μοιρολατρία, χωρίς να μπουν στη διαδικασία να εξετάσουν τις ενδεχόμενες «θεραπείες». Στο άρθρο «Τέσσερεις σημειώσεις για το σχολείο» του Σ. Ζουμπουλάκη αναπτύσσεται μια προβληματική γύρω από αυτό που ο αρθρογράφος ονομάζει «φιλονεϊκό λαϊκισμό» στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και ευρύτερα. Ως φιλονεϊκός λαϊκισμός ορίζεται η συναισθηματικά φορτισμένη συγκατάβαση μπροστά στις εκδηλώσεις της νεότητας:

«Ένα ρήμα που είχε, απροσδόκητα, πολύ υψηλά ποσοστά χρήσης τις μέρες του Δεκέμβρη ήταν το ρήμα «αφουγκράζομαι» […] *Ένα άλλο ρήμα ωστόσο που δεν ακούστηκε διόλου και που θα ακούγεται στο εξής όλο και λιγότερο, ανήκει σχεδόν στις απαγορευμένες λέξεις, είναι το ρ. «διδάσκω». Όταν όμως μια κοινωνία αφουγκράζεται τα παιδιά μα δεν τα διδάσκει, σημαίνει απλούστατα και τραγικότατα ότι δεν έχει τίποτε να τους πει, δεν έχει κάτι να τους παραδώσει.*»[9]

Από την άλλη, ο συγγραφέας σχολιάζει και εκείνους που είδαν τα γεγονότα του Δεκέμβρη ως γόνιμο στοιχείο απλά και μόνο το ότι πολιτικοποίησε και κινητοποίησε ένα σημαντικό κομμάτι των μαθητών:

«Υποστηρίζω και εγώ προσωπικά οτιδήποτε σπάει το κέλυφος της εγωιστικής ιδιώτευσης και κάνει τους ανθρώπους να νοιάζονται για τα κοινά προβλήματα και να δρουν συλλογικά για την αντιμετώπισή τους. Βεβαίως κάθε πολιτικοποίηση δεν είναι από μόνη της θετική. Πολιτικοποίηση είναι και η προσχώρηση σε ακροδεξιές ή φασιστικές οργανώσεις, σε σταλινικά κόμματα, σε αναρχικές ομάδες. Η πολιτικοποίηση δεν μπορεί ποτέ να παίρνει θετικό πρόσημα ερήμην του περιεχομένου της.»[10]

Για λόγους αστικής ευγένειας δεν θα σταθούμε στις συνταυτίσεις που επιχειρεί (χωρίς επιχειρήματα) ο Σ.Ζ., αλλά θα εστιάσουμε στην ουσία του επιχειρήματός του. Ουσιαστικά, αυτό που θίγεται στα παραπάνω αποσπάσματα είναι ότι μία δομή κοινωνικοποίησης, όπως είναι το σχολείο, δεν μπορεί να αντιμετωπίζει τα άτομα

παθητικά ή τουλάχιστον δεν είναι σωστό να τα αντιμετωπίζει έτσι. Είναι αναγκαία και μια θετική παρέμβαση, μια παιδαγωγική οπτική, που θα θέτει τα κριτήρια συμμετοχής των ατόμων στο δημόσιο πεδίο. Η συμμετοχή δεν επαρκεί από μόνη της, αλλά πρέπει να διαπνέεται από συγκεκριμένες ποιότητες. Εδώ έγκειται και η όποια πειστικότητα των επιχειρημάτων του Σ.Ζ., η οποία συσχετίζεται ευρύτερα με την πολιτική παρέμβαση (και ορισμένες φορές την απουσία της) κατά την εξέγερση ή μετά το πέρας της.

Μπορούμε να δούμε αυτό το σκεπτικό και σε ένα πλαίσιο που ξεπερνά το σχολείο, καθώς αφορά ζητήματα που θα ήταν ενδεχομένως κατανοητά και από όσες/ους συμμετέχουμε σε συλλογικά σώματα, ιδίως όταν αυτά προσπαθούν να παρέμβουν στο κοινωνικό πεδίο με ανατρεπτικούς όρους. Στη μεγάλη τους πλειοψηφία, οι τοποθετήσεις των α/α ή των αριστερών χώρων κινήθηκαν σε μια μυστικοποίηση του αυθορμητισμού και της ορμητικότητας των κινητοποιήσεων, αδιαφορώντας σε μερικές περιπτώσεις για την πολιτική τους νοηματοδότηση. Δεσπόζουσα σε ανακοινώσεις και κείμενα των ριζοσπαστικών χώρων εμφανίστηκε μια σχεδόν λογοτεχνική αφήγηση των γεγονότων, κατά την οποία η εξέγερση αναπαρίσταται ως ο θρίαμβος ενός μεταφυσικά δικαιωμένου θυμού απέναντι στις ρουτινιάρικες πεζότητες της καθημερινότητας.

Αναδείχθηκε μια ασυναίσθητη σαγήνη μπροστά σε ότι έγινε αντιληπτό ως έκρηξη μιας αυθεντικότητας απέναντι στην εγγενή υποκρισία που συνοδεύει κάθε εκδοχή οργανωμένης ζωής. Η «άρνηση» και οι φαντασμαγορίες της υποσκέλισαν συχνά τη συζήτηση γύρω από τις θετικές πολιτικές ερωτήσεις που ίσως να τέθηκαν από την εξέγερση. Όλοι εκείνοι που αντιλαμβάνονται την πολιτική ως δημιουργική δραστηριότητα με ορίζοντα την άρθρωση συλλογικών θεσμών συνύπαρξης, βρέθηκαν μπροστά σε αυτή τη δύσκολη αντίφαση. Σταδιακά μερικοί αποκρυστάλλωσαν τη θέση τους εκλέγοντας την εξεγερσιακή πόζα ως μοναδική πολιτική προοπτική τους, ενώ από την άλλη οι επανεμφανίσεις διάφορων εκδοχών του λενινισμού (ακόμα και μέσα στο πλαίσιο του αναρχικού κινήματος) ήρθαν ως άγαρμπη απάντηση στο πρόβλημα, μια απάντηση που κατά τη γνώμη μας περισσότερο μεταθέτει και διαιωνίζει την αντίφαση, παρά την ξεπερνά.

Παρ' όλα αυτά, η πειστικότητα της επιχειρηματολογίας του Σ.Ζ., αλλά και άλλων που κινούνται με παρόμοιους προβληματισμούς και εργαλεία, τελειώνει στις περισσότερες περιπτώσεις εκεί. Η αναλυτική ευαισθησία που επέδειξαν πολλοί αρθρογράφοι, άλλος λιγότερο άλλος περισσότερο, γύρω από την κρίση νοήματος της σημερινής νεότητας δεν συνοδεύτηκε από μία ανάλογη ευαισθησία μπροστά στα δεδομένα που έθεσε η εξέγερση. Είναι άραγε το κενό και η αξιακή κρίση κάποιο προνόμιο της νεολαίας; Είναι ένα ερώτημα που ο κόσμος των ενηλίκων ή των καθηγητών έχει λυμένο; Είναι με λίγα λόγια απλά ζήτημα μετάδοσης ή μήπως πρόβλημα που αγκαλιάζει το σύνολο των γενεών;

Αυτό που προτείνεται επί της ουσίας είναι η επαναφορά μιας μετριοπάθειας, η οποία συνήθως νοείται, κατά την κλασική συνήθεια του νεοελληνικού φιλελεύθερου φαντασιακού, ως ένα στεγνωτήριο συναισθημάτων και ως ρητορική επίκληση ενός τεχνοκρατικού ορθού λόγου:

«*Χρειάζεται ένας ειρηνικός μετασχηματισμός <u>των τυφλών, βίαιων συναισθημάτων και πράξεων οργής και απόρριψης</u>, μέσα από μια <u>υπεύθυνη, αξιόπιστη, ορθολογική και παραγωγική πράξη</u>*».[11]

Ωστόσο, αν είναι προβληματική η αντιμετώπιση της πολιτικοποίησης ως αυταξίας χωρίς να εξετάζεται το περιεχόμενό της, το ίδιο ισχύει και για τη μετριοπάθεια. Πολλοί συγγραφείς την αντιμετωπίζουν ως ιδεατή πολιτική σύνθηκη, παραβλέποντας ότι η φαινομενική μετριοπάθεια πολλών «νέων ανθρώπων» μπορεί να προκύπτει από την αδιαφορία, την ιδιώτευση και την απουσία συμμετοχής στα πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα, από την ίδια μήτρα δηλαδή που προκύπτει το κενό που με τόση ευκολία ανιχνεύουν στην εξέγερση.

> *Αν ο Δεκέμβρης θεωρείται σύμπτωμα κάποιας κρίσης αξιών, αυτό σημαίνει ότι αυτή η κρίση αξιών δεν ξεκινά με τον Δεκέμβρη, απλά ο Δεκέμβρης την αποκαλύπτει.*

Ίσως οι παραπάνω συγγραφείς να ήταν πιο πειστικοί αν δεν εξωθούσαν τόσο ανεξέταστα την εξέγερση κάτω από την πινακίδα της παρακμής. Γιατί προτού καταπιαστούμε με το τι δείχνει και τι δεν δείχνει, ποιος φταίει και ποιος δεν φταίει, τι πρέπει να γίνει για να μην ξαναζήσουμε τις «στιγμές ανομίας», είναι απαραίτητο να δούμε ποια ήταν η πραγματικότητα στην οποία θέλουμε να επιστρέψουμε. Οι περισσότεροι συγγραφείς αναζητάνε λύσεις στα πάντα, την ελληνική οικογένεια, το εκπαιδευτικό σύστημα, την πολιτική τάξη, τη διαφθορά, τη γραφειοκρατία, την ορθοδοξία, αλλά εκεί που βάζουν το σύνορο είναι ότι δεν θα συζητήσουν την όποια ενδεχόμενη συνεισφορά του Δεκέμβρη και των κινητοποιήσεών του στην αναζήτηση του νοήματος που εκλείπει. Εκεί ο αντίπαλος μοιάζει να είναι προαιώνιος και δεν χωράει ούτε η στοιχειωδέστερη μετριοπάθεια.

Ίσως από την άλλη, όλη αυτή η ενδοσκόπηση και οι αυτογνωστικές απόπειρες να ξεκινούν απλά από τον πανικό που προκάλεσε η διασάλευση της τάξης και η παρακώλυση των ιδιωτικών και οικογενειακών καταναλωτικών μικρόκοσμων, από την αντίληψη ότι οι κοινωνίες πρέπει να κινούνται πάντα μέσα στα στεγανά της νομιμοφροσύνης και πως οτιδήποτε ξεφεύγει από αυτά τα στεγανά δεν μπορεί παρά να είναι παρακμιακό σύμπτωμα. «Είναι κι αυτή μια στάσις. Νοιώθεται.» Ας την παραδεχτούμε όμως κι ας

αφήσουμε τις κοινοτοπίες περί αξιών και νοημάτων.

[1] Δ. Παπανικολόπουλος, *Δεκέμβρης 2008, Ανάλυση και ερμηνεία: Οι αιτιώδεις μηχανισμοί πίσω από τα συγκρουσιακά γεγονότα*, Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων, Αθήνα 2016, σ. 50-56.

[2] Δ. Παπανικολόπουλος, *ό.π.*, σελ. 60.

[3] Δ. Παπανικολόπουλος, *ό.π.*, σελ 54.

[4] Δ. Παπαδάτος-Αναγνωστόπουλος, Ο μαυροκόκκινος Δεκέμβρης, Τόπος, Αθήνα 2018, σ. 104.

[5] Δ. Παπαδάτος-Αναγνωστόπουλος, *ό.π.*, σ. 85.

[6] Ν. Σεβαστάκης, «Σκέψεις για τη διαχείριση μιας εξέγερσης» στο *Νέα Εστία*, τ. 1819, Φεβρουάριος 2009, σ. 303.

[7] Δ. Παπανικολόπουλος, *Δεκέμβρης 2008, Ανάλυση και ερμηνεία: Οι αιτιώδεις μηχανισμοί πίσω από τα συγκρουσιακά γεγονότα*, Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων, Αθήνα 2016, σ. 61.

[8] Θ. Κοντίδης, «Απελπισία και ελπίδα στις σημερινές ταραχές: Μια θεολογική προσέγγιση» στο *Νέα Εστία*, τ. 1819, Φεβρουάριος 2009, σ. 220.

[9] Σ. Ζουμπουλάκης, «Τέσσερεις σημειώσεις για το σχολείο» στο *Νέα Εστία*, τ. 1819, Φεβρουάριος 2009. σελ. 204-5.

[10] Σ. Ζουμπουλάκης, *ό.π.*, σ. 206

[11] Θ. Λίποβατς, «Μετατρέψτε την καταστροφική επιθετικότητα σε δημιουργική δραστηριότητα» στο *Νέα Εστία*, τ. 1819, Φεβρουάριος 2009, σελ. 240. (υπογραμμίσεις του συγγραφέα).